…ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

…СС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 235 (1835)
ОКТЯБРИИН 4
ВТОРНИК
1955 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Ажал хэрэг мэдэжэ, бодотоор хүтэлбэрилхэ

…тагуудтахи партийна органуу… хүдэлмэрие шэнэдхэн табилга, …иин хүдөөтэй райкомуудта …эй зононуудай инструкторска …нуудые эмхидхэлгэ хадаа хү…жахые саашадань хүгжөөлгэдэ …лагдаһан Коммунистическэ …ин шухалын шухала хэмжээ…ганууд ай нэгэн болоно. Энэ …хэн табилга хадаа колхозно …бэриин шиидхэхы участогуудта …йна хүтэлбэрие ойртуулха, тэ… улам бүри бодото һайн, мэр… ехэтэй ба оперативна болгохо … зорилготой.

…охон партийна организацинууд …С-эй ЦК-гэй сентябрьска болон …дахи Пленумүүдэй шиидхэбэ…дэй ёһоор хүдэлмэреэ шэнэд…бяад, олониитын дунда хэгдэ… эмхидхэлэй хүдэлмэрие һай…лаа, колхозууд, МТС-үүд ба …зуудые бодото һайнаар хүтэл…дэг болоо. Тэрэнэй ашаар хү… ажахые хүгжөөлгэдөө нилээд …та туйлаһан байна.

…хозно ба совхозно үйлэдбэ… экономико болон техникые, ню… онсо илгаануудые гүнзэгыгөөр …гүй, бодотоор хүтэлбэрилхын …й. Тиигэбэшье, зарим хүтэлбэ… партийна хүдэлмэрилэгшэд …дай ажал хэрэгые, эконо…, тэдэнэй резервнүүд ба арга …онуудые ехэл дутамагаар …на, нютагай эрхэ байдалда … культурануудые ургуулбал, … арга хэрэглэн, таряа болон … ажахын бусад продуктнуудые …бажа болохоб гэжэ гүнзэгы… бодожо үзэнэгүй. Иимэ хүдэл…гшэд олониитын дунда хэрэг…эг бодото эмхидхэлэй хүдэл…—юрэнхы уряануудаар, абта… шиидхэбэринүүдээ—ашагтай …йһан тухай хөөрэлдөөгөөр ….

…ан партиин Гурьевска обко…ленум боложо, тус обкомой … тэрэнэй секретарьнууд нү… …инбетов, Зайцев, Кабжанов … һая болотор хүдөө ажахые … арга методээр хүтэлбэрилдэг … гэжэ энэ пленум дээрэ зааг… байна.

…гуудтахи бодото байдал мэ… туладаа партиин Гурьевска … хүтэлбэрилэгшэд хэгдэһэн …риин дүнгүүдые буруугаар …, гоёодог байба. Кадрнуу…ругаар шэлэн абадаг байжа, … обком хүдөө ажахые хүтэл…лөө ехэ дутуу дундануудые … байгаа. Олон ушарта мэр…багатай, ажал хэрэг мэдэхэ… …дхэлэй шадабаригүй хүдэл…шэд хүтэлбэрилхы тушаал… табигдадаг байба. Хүдөө … партиин Гурьевска обкомой …ар, ёһо тэдыгээр хүтэлбэрил…һан дээрэһээ областиин оло…хозууд гээгдэлдэ орожо, гү… даалгабари дүүргэдэггүй, ба…ици үгэдэг ба олзо доход … абадаг болоһон байна.

…ал ажал хэрэгые гүнзэгы…эжэ хүтэлбэрилхэдэ хүтэл… хүндэтэй ба бодото һайн … Партийна хүтэлбэрилэгшэ …жабайдалые үдэр бүри шу… хүдөө ажахые шудалха, кол… совхозно үйлэдбэриин түрүү …э, новаторнуудһаа һургаал …рономическа наукын үндэһэ … оролдосотойгоор шудалха … Партийна хүдэлмэрилэг…ододоо хүдөө гаража, кол…бохитэдтэй саг үргэлжэ хол…аатай байхань, ниитын …гжөөхэ, наукын ба түрүү …лэй туйлалтануудые нэб… талаар хэмжээ-ябуулга… зохёоходонь колхозуудта …алдаг байхань шэнэ, тү…дэ колхозниткуудай һонир…сэдэг, бэрхэшээлнүүдые …, дутуу дундануудые усад… тэдэниие эмхидхэн элсүүл…нь илангаяа шухала.

…мхидхэлэй иимэ бодото хү… зарим партийна хүтэлбэ… тоодоггүй байна.

…дыгээр хүтэлбэрилхэ ме…эстээ хүрэтэр хахасажа, …ые бодотоор хүтэлбэрил…дэг болохын тула эмхидхэлэй хүдэлмэриин хэмжээе эрид дээшэлүүлхэ шухала. Партийна хүтэлбэрилэгшэд хадаа канцеляринуудтаа багаар һууха, бэшэмэл ба телефонно заабаринуудые багаар үгэхэ, коммунистнуудтай, колхозникуудтай, МТС-үүд болон совхозуудай хүдэлмэрилэгшэдтэй хододоо уулзадаг байха, ехэнхи сагаа нютагуудта, олониитын дунда ябаха, тэдэнэй дүй дүршэлөөр баяжаха ба дутуу дундануудаа усадхахадань тэдээндэ бодотоор туһалха ёһотой. Партийна хүдэлмэрилэгшэ хүдөө тосхон ошоходоо абтаһан шиидхэбэринүүдые дүүргүүлхын түлөө хубхай хоохон үгөөр агитаци хэхэгүй, бодото дээрээ юу хэхэ тухайнь хүнүүдтэ ойлгуулангүй орхидог байха ёһогүй. Хүдөө гарахадаа партийна хүдэлмэрилэгшэд бодото эмхидхэлэй хүдэлмэри хэдэггүй, харин докладной соогоо бэшэхэ баримтануудые суглуулдаг, миин шэнжэлэлгэ хэдэг иимэ буруу практикые болюулха хэрэгтэй.

Өөртөө эрилтэ ехэтэй байха, бээ һайрхуулхагүй ба һайзгайрхагүй, хэгдэһэн хүдэлмэриин дүнгүүдые шүүмжэлхы ёһоор сэгнэхэ, түрүү эхилэлгэнүүдые саг соонь дэмжэхэ ба дэлгэрүүлхэ гээшэ партийна хүдэлмэрилэгшын эгээн түрүүшын уялга мүн. Мүнөөнэй эрхэ байдалда хүдөө ажахые хүтэлбэрилхэ гээшэ түбхын түрүүн түрүү дүй дүршэлые, наукын туйлалтануудые шудалха, согсолхо ба дэлгэрүүлхэ тэһэн удхатай. Хүтэлбэрилэгшэ хадаа бусадые уряалхынгаа урда тээ ажахые хүтэлбэрилгын түрүү арга дүршэлнүүдые өөрөө һайнаар шудалха ёһотой. Тиигэнгүйгөөр хүтэлбэрилэгшэ хадаа бусадые хойноо дахуулан ябажа, тэдэниие һургажа ба хүмүүжүүлжэ шадахагүй байна.

Бодото һайн хүтэлбэрилгэ хадаа түбхын түрүүн партийна шиидхэбэринүүдые, гүрэнэй даалгабаринуудые дүүргэхын түлөө эдэбхитэй тэмсэл мүн болоно. Абтаһан шиидхэбэринүүдтэ һанаа амараар, ёһо тэдыгээр хандаха ябадалые парти эрид шууд буруушаана, тэдэ шиидхэбэринүүд лаб дүүргэгдэхэ, бодото хэрэг ажал болгогдохо ёһотой гэжэ эрилтэ хэнэ. Теэд энээниие гансахан лэ партийна аппарадай хүсөөр эмхидхэхэнь бэрхэтэй. Партийна комитедүүд болбол советскэ ба хүдөө ажахын органуудай ажал-ябуулгые саг үргэлжэ залан хүтэлбэрилхэ, колхозууд, МТС-үүд ба совхозуудтахи ажал хэрэгэй түлөө тэдэнэй харюусалгые дээшэлүүлхэ, тэдэниие хүдэлмэришэ бэрхэ кадрнуудаар бэхижүүлхэ, гүйсэдхэлые шалгалта саг үргэлжэ бэелүүлхэ уялгатай.

Партиин райкомуудай МТС-үүдэй зонын инструкторска группануудай, колхозно болон совхозно партийна организацинуудай эмхидхэхы үүргые дээшэлүүлхэ, олониитын дунда политическэ хүдэлмэри үргэнөөр дэлгэрүүлхэ шухала.

Үдэр бүриин ниитэ-политическэ хүдэлмэри—ажахын амжалтануудай бата бэхи үндэһэ һуури мүн. Ажалшадые коммунистическээр хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ анхаралгүйгөөр хандажа байгаад, парти, правительствын даалгабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэлгэ эмхидхэхын аргатүй. Ажал хүдэлмэридөө, өөһэдынгөө уялгануудта үнэн зүрхэнһөө хандадаг байхаар манай хүнүүдые хүмүүжүүлхэ, хүдэлмэрилэгшэ бүхэнэй ажал хадаа социалистическэ Эхэ оронойнгоо хүсэ шадалые бэхижүүлхын түлөө, коммунизм байгуулхын түлөө бүгэдэарадай тэмсэлэй хубинь мүн гэжэ ойлгуулха гээшэ партийна организацинуудай уялга мүн болоно.

Колхозно тосхонуудта хүдөө ажахын жэл дүүрэхэ ойртожо байна. Тэрэниие амжалтатайгаар түгэсхэхын тула бүхы партийна организацинууд колхозуудай, МТС-үүдэй ба совхозуудай хүдэлмэрие бодото һайнаар, оперативнаар, ажал хэрэг мэдэжэ хүтэлбэрилхэ ёһотой.

(«Правдын» сентябриин 30-най түрүү бэшэгһээ).

Хүсэд хүрэхэ үрэһэ хааха

Һайн шанартай үрэһэнэй байгаа һаа үндэр ургаса абтадаг гэжэ олон жэлэй дүй дүршэл харуулна. Гэбэшье, Баргажанай аймагай олонхи колхозууд энэ шухала зорилгоёо мартана. Нэгэшье культураар хүсэд хүрэхэ үрэһэ хаанагүй. Октябриин 1-нэй мэдээгээр үрэһэ хааха түсэб шэниисээр — 75 процент, хара таряагаар — 85 процент дүүргэгдээ. Тиихэдэ 6117 центнерэй орондо ядаа гэжэ 400 центнер овёсой үрэһэн хаагдаба. Бүхы культурануудай үрэһэ хаалгын түсэб аймаг дотор оройдоо 52 процент дүүргэгдэһэн байна.

XVIII партсъездын, Карл Марксын ба Ленинэй нэрэмжэтэ колхозууд шэниисын үрэһэ хааха түсэб дүүргээ. Үшөө зургаан колхоз хара таряанай үрэһэ хүсэдөөр хаагаа. Гэбэшье, бусад колхозуудта энэ хүдэлмэри эхилээдүй байна.

Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозые абаад үзэе. Эндэ шэниисын үрэһэнэй участогуудай ургаса хуряалга һүүлэй үдэрнүүдтэ унжагайруулагдаба. Комбайнаар хуряагдаһан таряан зөөгдэжэ үрдитдэнэгүй, полинууд дээгүүр обоолэгдонхой, халажа, ургажа, шанараа гээжэ хэбтэнэ.

Үрэһэ хаалга үшөө юун дээрэһээ унжагайрнаб гэхэдэ, тогуудта таряа сэбэрлэхэ хүдэлмэри муугаар эмхидхэгдэнэ. Теэд Куйтунска МТС-эй главна агроном нүхэр Лапин үрэһэ хаалгые хиналта дороо мүнөө хүрэтэр абаагүй.

Энээнһээ гадна, аймагай колхозуудта 5280 центнер хартаабхын үрэһэн хаагдаха зэргэтэй. Теэд октябрь һарын гаратар оройдоо 620 центнер үрэһэн хаагдаа. Уро-Читканска сельсоведэй колхозууд хартаабха малтаха ба илангаяа үрэһэ хааха хүдэлмэрие удаанаар ябуулжа, аймагаа гэдэргэнь татана.

Тиимэһээ колхозуудай өөрын үрэһэ хүсэд хүрэхөөр хааха хэмжээнүүд аймагай партийна, советскэ органуудай, МТС-эй дирекциин, колхозуудай правленинүүд ба партийна организацинуудай зүгһөө дары абтаха ёһотой.

М. Степанов.

Хартаабха, овощь түргэн хуряажа, гүрэнтэйгөө тоосохо

Зэдын аймагай колхозууд хартаабха ба овощиин һайн ургаса ургуулаа. Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз хартаабхын зарим участок дээрэһээ гэхэ гү, али 7 гектар талмайн га бүриһөө дунда зэргээр 200 центнер хартаабха малтана. Хартаабха һайнаар ургуулһан энэ колхоз хартаабха тушаалгаар гүрэнтэйгөө бүримүһэн тоосоо. Тэрэшэлэн Кировэй, Чапаевай нэрэмжэтэ колхозууд хартаабхын, овощиин баян ургаса хуряажа байна. Эдэ колхозууд хартаабха, овощь тушаалгаар гүрэнтэйгөө тоосоод, үрэһэ хүрэнгээ хаагаад, эдэ продуктнуудые гэшүүдэйнгээ ажалта үдэртэ хубааба. Кировэй нэрэмжэтэ колхозой нүхэр Сосоровой хүтэлбэрилдэг огородой бригада капустын һайн ургаса хуряажа байна. Гектар бүриһөө дунда зэргээр 300 центнер хүрэтэр капуста абтана. Дзержинскиин нэрэмжэтэ колхоз мүн овощь, арбуз, тыквэ гэхэ мэтын культурануудые һайнаар ургуулаа. Эндэ чеснок анха түрүүшынхеэ таригдажа, эрхим ургаса хуряагдана.

Гэхэтэй хамта, Зэдын аймагай колхозууд эдэ культурануудые ургуулха арга боломжоёо дүүрэнээр хэрэглэжэ шаданагүй, хартаабха, овощь багаар тарина. Үнгэрэгшэ хабар хартаабха тарилгын эхилхэдэ олонхи колхозууд үрэһэгүй байжа, энэ культурые тон багаар таряа һэн. Тиигээд мүнөө болоходо гүрэнтэйгөө тоосохо аргагүйдэбэ. Жэшээлхэдэ, «Коммунизм», Боргойн сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхозууд 10—20 гектар хартаабха тариха түсэбтэй аад, оройдоо 3—5 гектар таряад, тэрэнээшье хүсэд хуряажа амжаагүй, гүрэндөө монсогоршье хартаабха тушаагаагүй байһаар. Аймаг дотор аяар 80 гаран гектар хартаабха дутуу таригдаһан байгаа. Тиигэжэ эндэхи колхозууд хэдэн зуун мянган түхэригэйнгөө олзоһоо хаһагдаба.

Зэдын колхозууд хартаабха малталгые ехээр унжагайруулна. Мүнөө саг хүйтэржэ, хартаабхын хүлдэхэ, гэмтэхэ саг тулаа. Гэбэшье, хартаабхын ургаса хахадһаа зааха үлүүтэй хуряагдаад байна. МТС-үүдэй хартаабха малтадаг механизмууд дүүрэн хүсөөрөө ашаглагданагүй, саг үргэлжэ эбдэржэ һаатана. Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой поли дээрэ хартаабха малтадаг машина эбдэржэ, уратшаа ябаагүй байгаа.

Эдэ культурануудые гүрэндэ тушааха, худалдаха уялгатай зарим колхозууд мүнөө хүрэтэр килограммшье һонгино, морковь, помидор, капуста тушаангүй, түсэбөө таһалдуулжа байна. Эндэ үнөөхил Сталинай (Борьёо) нэрэмжэтэ, «Коммунизм» колхозуудые нэрлэхэдэ болохо.

Хартаабха, овощь хуряалгые, тушаалгые түргэдхэхэ саг ерээ.

Н. Цыбенов, манай корреспондент.

Ажалайнгаа һүүлээр колхоздо туһална

Хэжэнгын аймагай Чесанын сомоной врачебнэ амбулаториин, сельпотой, тоһоной заводой ба бусад эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд ажалайнгаа һүүлээр «Коммунизм» колхоздо туһаламжа үзүүлнэ.

Тэдэнэр һүүлэй үедэ колхоздо 80 гаран центнер ороохо сэбэрлэжэ үгөө. Таряа сэбэрлэлгэ дээрэ нүхэд К. Карпова, Т. Колоскова, Г. Будажапов гэгшэд илангаяа һайнаар хүдэлмэрилөө.

А. Михайлов.

Малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэл

Барилгашад дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абаба

Курумканай аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхоз ниитынгээ адуу малые дулаан, һайн байрануудаар хангахын тулада ехэхэн хүдэлмэри ябуулжа байна.

Энэ колхоздо 30 хүнһөө бүридэһэн барилгын бригада хүдэлмэрилнэ. Тус бригадын гэшүүд энэ жэлэй туршада олон барилганuудые бүтээгээ. Хонхино гэжэ газарта үүлтэртэ фермын шэнэ типовой байра, 800 хонинной багтаха байра, үнеэдэй, тугалнуудай шэнэ типовой 2 байра баригдаба. Тиихэдэ малшадай ажаһууха олохон гэр, шэнэ культбаза фермэнүүдтэ баригдаа.

Мүнөө тус бригадынхид КПСС-эй XX съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ оролсожо, дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абажа, тэрэнээ нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын түлөө тэмсэжэ байна. Бригадын гэшүүд мүнөө малшадай байха 3 гэр, 800 толгой хонинсой байра, таряанай склад барижа эхилээд, болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө оролдоно.

Бригадын модошо дарханууд нүхэд Урбадаев, Яковлев, Цыдуев, Санжеев болон бусад эршэтэ ажалаараа шалгарна. Тэдэнэр үдэрэйнгөө нормые хододоо үлүүлэн дүүргэнэ.

Мүнөө тус колхозой барилгын бригадын гэшүүд малай байрануудые шэнээр барилгые ба хуушан байрануудые заһабарилгые эрхим һайнаар эмхидхэжэ, колхозой адуу малые һайнаар үбэлжүүлхын тулада эршэмтэйгээр тэмсэнэ.

А. Курумканский.

Малдаа хүсэд хүрэхэ тэжээл бэлэдхэнэгүй

Малай үбэлжэлгые хайшаншье гэжэ һаань үнгэргэхын түлөө үбэлэй янгинама хүйтэнэй үедэ Баргажанай аймагай колхозууд жэл бүри саһан дороһоо хагда малтажа, малдаа эдюулхэ баатай болодог. Гэбэшье, эндэхи колхозуудта нёдондоной бэрхэшээлнүүд мүнөө жэл дахин дабтагдаха зэргэтэй болоод байна. Юуб гэхэдэ, аймагай колхозууд үнгэрэгшэ 20 үдэрэй туршада үбһэ хуряалгые тэсэшэгүй удаанаар ябуулаа. Жэшээлхэдэ, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз 20 үдэрэй туршада үбһэ һурилэлгые оройдоо 2,8 процентээр ехэ болгоо. Тиихэдэ Уланай сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхоз 5 процентээр ехэ болгоһон байха юм. Гадна, зарим колхозууд тэжээл бэлэдхэлэй түсэбые арай гэжэ 50 процент дүүргэбэ. Теэд эндэхи колхозууд тэжээл бэлэдхэлэй түсэбые хүсэд дүүргэхэ арга боломжотойншье һаа, тэрэнээ хэрэглэнэгүй. Сталинай нэрэмжэтэ (Баргажанай сельсовет), Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозууд үбһэ* сабшалгые оройдоо болюулжархёо.

Гадна, эндэхи колхозууд силос дараха түсэбөө оройдоо 11,5 процент дүүргээ. Тиихэдэ XVIII партсъездын нэрэмжэтэ колхоз хэрэгтэй болохо силосэйнгээ оройдоо гурбанай нэгэ хубиие дараһан байха юм.

Тэжээл бэлэдхэлгын иимэ муугаар ябажа байхын хажуугаар аймагай колхозуудта бүхы солоомын 2,5 процентнь сутлуулагдаа.

Теэд ниитын малда хүсэд хүрэхэ тэжээл бэлэдхэхэ тушаа партиин айком, аймгүйсэдком ба Куйтунска МТС-эй дирекци хэмжээ абанагүй.

Д. Шилгенов.

Хооһон хөөрэлдөөн үргэлжэлһөөр

Һүүлэй жэлнүүдтэ үнеэдһээ һү һаалгые эрид дээшэлүүлжэ байһан Прибайкальска аймагай зарим түрүү колхозууд малайнгаа үбэлжэлгэдэ бэлэдхэжэ захалһаар үнихэн болоо. Хрущевой нэрэмжэтэ колхозой барилгын бригадынхид ажал ехэтэй хүдэлмэринүүдынь гүйсэд механизацилагдаха нэгэ байра ноябриин 1 болотор ашаглалгада үгэхын тулада шангаар хүдэлмэрилжэ байнхай. Мүн Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо малай дулаан, һаруул, сэбэр хэдэн байранууд баригдажа байна. Эндэ һаяхан хонидой байха типовой нэгэ байра баригдажа дүүргэгдээд, үнеэдэй нэгэ байра заһагдажа, гахайн байра дулаалагдажа байна.

Гэбэшье, мүнөө хүйтэнэй үеын болоод байхада малайнгаа үбэлжэлгэдэ бэлэдхэжэ үшөө захалаатүй колхозууд аймаг дотор бии. Жэшээлхэдэ, Чкаловай нэрэмжэтэ колхоздо малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэхэ тухай хөөрэлдөөнүүд болоод лэ, партийна организациин суглаанууд, правлениин заседанинууд дээрэ шухала шухала шиидхэбэринүүд абтаад лэ, хэгдэһэн юумэ үгы. Малай байранууд дулаалагдаагүй, түхеэрэгдээгүй, задагай зайдан зандаа. Колхозой барилгын бригадада 6 хүн хүдэлөө нэрэтэй болодог. Теэд тэдэнэр хүдэлмэреэ бүтээсэ багатайтаар, шанар муутайгаар хэнэ. Һаяхан тэдэнэр тугалай нэгэ байра һэльбэн заһабарилаа. Теэд заһабарилгын дүүрэхэлээр тэрэ байрые тушаажа абахада олон дутагдалнууд, хэгдээгүй юумэнүүд бии байба. Зоотехническэ заабариин ёһоор тугалнуудай амяар амяараа байха таһалганууд хэгдээгүй, хушалтань муудаһан аад, һэльбэгдээгүй байнхоо.

Энэ колхоз мүнөө 200 гаран томо гахайтай. Теэд колхоз тэдэнэй байрые мүнөө болотор дулаалнагүй.

Урда жэлнүүдтэ эндэ үбһэ, солоомо болон бусад тэжээлнүүд хэршэгдэнгүйгөөр, амтаруулагдангүйгөөр, малай хүл доро хаягдажа үгтэдэг, тиигэжэ ехэ гээлтэ хоролтодо оруулагдадаг байгаа. Мүнөөшье малай байрануудта кормушкануудхэгдэнэгүй. Үбэлжэлгын эхилтэр тус колхоз малай тэжээл буйлуулха нэгэ кухни бариха аад, тэрэнээ барижа үшөө захалаадүй байһаар.

Мүнөө малай үбэлжэлгын газаа орожо ерээд байхада, колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Лисин, партийна организациин секретарь нүхэр Помулев гэгшэдэй хамаг хүдэлмэреэ хооһон хөөрэлдөөгөөр үнгэргэжэ байдагынь гайхалтай.

Тэрэшэлэн Маленковой, Молотовой нэрэмжэтэ болон бусад зарим колхозууд иимэ байдалтай.

Г. Ильин.

…М. Молотов Москвада бусажа ерэбэ

…Министрнүүдэй Соведэй …ын Нэгэдэхи Орлогшо ба … Гадаадын Хэрэгүүдэй Ми…рэр В. М. Молотов Нэгэдэ…дай Организациин Генеральна Ассамблейн арбадахи сессидэ хабаадажа байһанаа, октябриин 2-то Нью-Йоркһоо Москвада бусажа ерэбэ.

(ТАСС).

Прибайкальска аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхоз 100 үнеэнэй байха байра барижа байна.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: тус байрын барилга.

А. Мантаевай фото.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Партбюрогой хүдэлмэри шангаар шүүмжэлэгдэбэ

Һаяхан Галуута-Нуурай рудоуправлениин партийна организациин тоосоото-һунгалтын суглаан болоһон, партбюрогой хэһэн хүдэлмэри тухай тоосоото элидхэл зүбшэн хэлэлсэгдэбэ. Тоосоото үе соо парторганизациин ябуулһан эмхидхэлэй болон партийно-политическэ хүдэлмэри тухай парторганизациин секретарь нүхэр П. И. Орехов дэлгэрэнгы тогтон хэлээ.

Рудоуправлениин шахтанууд үнгэрэгшэ жэлдэ нүүрһэ малтаха түсэбөө 103 процент дүүргэһэн байна. Ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ түсэб мүн лэ үлүүлэн дүүргэгдээ һэн. Мүнөө жэлдэ туйлагдаһан амжалтанууд нёдондо жэлэйхидэ орходоо хангуй ехэ байба. Жэшээнь, энэ жэлэй 8 һарын турша соо нүүрһэ малтаха жэлэйнгээ түсэбые 102,3 процент дүүргэээд байна.

Эдэ амжалтанууд хадаа партийна организациин, эндэхи коммунистнуудай ябуулһан эмхидхэлэй болон ниитэ-политическэ хүдэлмэриин ашаар туйлагдаа. Партийно-политическэ болон партийно-эмхидхэлэй хүдэлмэри урданайхидаа һайнаар, нүлөө ехэтэйгээр ябуулагдадаг болонхой.

Гэбэшье, тус предприятиин арга боломжонуудые харахада, эндэхи коллективүүдэй туйлаһан амжалтанууд үшөөл бага байна. Галуута-Нуурай шахтанууд үйлэдбэриингөө түсэбые һара бүридэ үлүүлэн дүүргэнэ. Техникэшье, кадрнуудшье хүсэд бии. Жэшээнь, хоёрдохи шахта (начальнигынь нүхэр Лапаев, парторганизациин секретарь нүхэр Петеримов) рудоуправлени соогоо түрүү гэжэ нэрлэгдэдэг юм. Шахтын ажалай дүнгүүдые харахада үнэхөөрөө энэ коллектив һайнаар хүдэлмэрилжэ хэбэртэйгээр харагдана. Теэд шахтын коллективэй хэһэн ажалые нягтаар шалгаад үзэхэдэ бирагүйхэн байна. Энэ шахта хадаа газар доро һоо нүүрһэ малтаха түсэбөө һара бүри дүүргэдэггүй байһан байна. Тиимэһээ шахта гансал газар дээрэ нүүрһэ малталгаар түсэбөө холо дүүргэжэ, «түрүү» зэргэдэ гарадаг юм.

Суглаан дээрэ үгэ хэлэһэн коммунистнууд нүхэр Ореховэй элидхэлые шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлэл багатай байба гэжэ зүбөөр тэмдэглэбэ. Коммунистнууд үгэ хэлэхэ зуураа, партийна бюро, мүн рудоуправлениин хүтэлбэрилэгшэд предприятиин доторой арга боломжонуудые дүүрэн хэрэглэхэ, механизмнуудай бүтээсые дээшэлүүлхэ талаар шударгы хэмжээнүүдые абаагүй гэжэ шүүмжэлбэ.

Оронойн түрүү шахтанууд нүүрһэ малталгые цикличностиин графигаар эмхидхэдэг болонхой. Теэд рудоуправлениин шахтанууд энэ түрүү аргые дүүрэн хэрэглэжэ шаданагүй. Энэ аргые бодотоор нэбтэрүүлхэ талаар парторганизаци оролдолго гаргаагүй. Тиимэһээ цикличностиин графигта оруулагдаа болоһон зарим шахтанууд графигаа сахинагүй.

Ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ тушаа асуудалые партийна организаци, тэрэнэй бюро саг үргэлжэ һонирхоогүй байна. Энэ асуудалые тоосоото үе соо оройдоо нэгэ дахин зүбшэн хэлсээ. Партийна организаци энэ асуудалые тоонгүй ехэ алдуу гаргаа, —гэжэ коммунист нүхэр **Катабаев** хэлэбэ.

Шахтёрнуудай дунда социалистическэ мүрысөө хэр зэргээр эмхидхэһэн, тэрэниие хайшан гэжэ хүтэлбэрилдэг байһан тухайгаа 2 час соо хэлэһэн элидхэл соогоо нүхэр Орехов юушье хэлээгүй. Теэд хэлэхэшье юумэ байгаагүй ха. Яахадааб гэхэдэ, партийна организаци хадаа социалистическэ мүрысөө дэлгэрүүлхэ тухай соносхоод, шахтын коллектив бүхэнһөө социалистическэ уялгануудые бэшүүлжэ абаад, энээгээрээ мүрысөө «хүтэлбэрилээ» хизаарлаһан байна. Социалистическэ мүрысөөнэй ябасые шалгаха, дүнгүүдыень гаргаха, показателиин доскада бэшэхэ, үйлэдбэриин зүблөөнүүд дээрэ зүбшэн хэлсэхэ заншал эндэ байгаагүй. Энээн тухай коммунист нүхэр Коваленко хэлэбэ.

Партийна организаци коллективэй дунда ойлгууламжын хүдэлмэри хангалтагүйгөөр ябуулаа. 230 хүнһөө бүридэһэн агитколлектив байбашье, агитационно хүдэлмэри саг үргэлжэ ябуулагдаагүй. Партийна организаци агитколлективэй хүдэлмэрине хүтэлбэрилэнгүй, зүндэнь орхижорхёод байна.

Нүхэр Орехов тоосоото элидхэл соо шахтануудта агитационно хүдэлмэриин хэр зэргээр ябуулагдажа байһан тухай гүнзэгыгөөр шэнжэлжэ хэлээгүй, харин юрэнхы дээрээ энэ хүдэлмэри муугаар ябуулагдаа гэжэ тэмдэглэбэ. Теэд 230 агитаторнууд бултадаа муугаар хүдэлмэрилөө бэшэ, эдэнэй зарим нэгэниинь даалгагдаһан уялгадаа харюусалгатайгаар хандадаг, агитационно хүдэлмэрине өөрынгөө арюун уялга гэжэ тоолодог шадамар агитаторнууд эндэ олон бии юм. Теэд нүхэр Орехов эдээн тухай мэдэхэгүй, тэдэнэртэй холбоо барисаагүй байһанаа харуулба.

Коммунистнуудай марксистско-ленинскэ һуралсал нёдондо жэл эндэ хэлэшэгүй муугаар эмхидхэгдээ һэн. Эмхидхэгдэһэн зарим кружогууд ба политһургуулинуудынь һуралсалай жэлэй эсэстэ тарашаһан байгаа. Гэбэшье, «политическэ һуралсалай муугаар эмхидхэгдэһэндэ» партийна бюро зэмэтэй бэшэ, харин партийна айком, тэрэнэй пропаганда ба агитациин таһаг зэмэтэй» гэжэ нүхэр Орехов бэеэ үмөөрхэ хэбэртэй байба. Энээн тушаа үгэ хэлэһэн коммунистнууд нүхэд **Аксенова, Петеримов** гэгшэд «коммунистнуудай марксистско-ленинскэ һуралсал муугаар эмхидхэгдэһэндэ нэн түрүүн партийна бюро, тэрэнэй секретарь нүхэр Орехов зэмэтэй» гэжэ зүбөөр шүүмжэлбэ.

Коммунистнууд нүхэд **Агафонов, Горюнов** гэгшэд үгэ хэлэхэ зуураа, рудоуправлениин ОРС-ын хүдэлмэрине шангаар шүүмжэлбэ.

Тоосоото үе соо партийна организациин ябуулһан хүдэлмэрине коммунистнууд хангалтатай гэжэ тоолоод, элирүүлэгдэһэн дутуу дундануудые эрид шууд усадхалгада зорюулагдаһан шиидхэбэри баталан абаа. Һүүлээрнь партийна бюрогой гэшүүд һунгагдаба. Рудоуправлениин партийна организациин секретаряар нүхэр **Жеребко** нэгэн дуугаар баталагдаба.

Агитаторнуудай семинар

Сентябриин 28-да КПСС-эй горкомой библиотекэдэ Городской районой промышленна предприятинуудай агитаторнуудай семинар болобо. Тэндэ агитаторнууд дүй дүршэл тухайгаа хөөрэлдөө.

Агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэрине яажа ябуулдаг тухайгаа механизированнэ шэлэй заводой түлишын цехын агитатор нүхэр Никитин хэлэжэ үгөө. Хүдэлмэришэд ажалайнгаа бүтээсые дээшэлүүлхын тулада ямар арга, шэнэ методүүдые хэрэглэнэб, үшөө ямар арга боломжонууд хэрэглэгдэнэгүйб гэхэ мэтын асуудалнуудые агитатор Никитин тэмдэглэһэн байна. Хүдэлмэришэдтэй хөөрэлдэһэнөө тусгаар дневнигтэ бэшэжэ, эрилтэнүүдэйнь хайшан гэжэ дүүргэгдэжэ байһан тухайнь хожом шалгадаг юм. Тус заводой түлишын цехын хүдэлмэришэн нүхэр Фёдоров уралан нарижуулха дурадхал үнихэн оруулһан байгаа. Теэд, тэрэ дурадхалынь заводой хүтэлбэрилэгшэдөөр саг соогоо дэмжэгдээгүй байшоо. Агитатор нүхэр Никитин энэ дурадхал тухай цехын начальнигта, заводой хүтэлбэрилэгшэдтэ мэдээсэжэ, тэрэниие шиидхэлгые түргэдхэхыень дурадхаһан байна.

Удаалуулан «Красный путь» артелиин агитатор нүхэр Барабанов үгэ абаа. Хөөрэлдөө хэхын урда тээ хүдэлмэришэдэйнгөө ажалтай һайса танилсажа, хөөрэлдөөндөө хэлсэхэ асуудалнуудаа тэрэнэй ажал хүдэлмэритэй холбон хэлэдэг тухайгаа тэрэ тэмдэглэбэ. Агитатор Барабанов XX съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ түрүүлжэ ябаһан хүдэлмэришэдэй дүй дүршэл тухай хөөрэдэг, тэдэ хүдэлмэришэдһээ жэшээ абахыень бусадые уряалдаг байна.

Гурбадахи АТК-гэй агитатор нүхэр Чимирис КПСС-эй ЦК-гэй июльскэ Пленумэй тогтоолоор хөөрэлдөөнүүдые хайшан гэжэ үнгэргэһэн тухайгаа хэлэжэ үгөө. Хөөрэлдөө хэхэ тусгаар үдэртэй байха шухала. Тиибэл хөөрэлдөөндэ хабаадагшад һайн бэлэдхэлтэй ерэдэг, олон һонирхолтой асуудалнуудые тэдэ һурадаг гэжэ нүхэр Чимирис хэлэбэ. «Восход» артелиин агитатор нүхэр Ворожейкин хөөрэлдөө хэхэдээ ажалай журам эбдэгшэдые шүүмжэлхэ, мүн ажалай түрүүшүүлые магтан хэлэхэ, ингэжэ бусад хүдэлмэрилэгшэдые урмашуулха шухала гэжэ тэмдэглэбэ.

Агитаторнуудай үгэ хэлэһэнэй һүүлээр партиин Городской райкомой секретарь нүхэр И. Прозоров ниитэ-ойлгууламжын хүдэлмэрине һайжаруулхын түлөө агитаторнуудай урда байһан зорилгонууд тухай элидхэл хэбэ. Партиин горкомой лектор нүхэр Юшин «Уласхоорондын байдал тухай» лекци уншаба.

Семинарта хабаадагшад саашадаа иимэ семинарнуудые саг үргэлжэ хэжэ байхые дурадхаба.

Д. Чимитов.

Энээнэй урда тээ хэрэглэгдэжэ байһан түхэрсэн трикотажна мальсэнэ машинада орходоо халаан дотор 3 дахин ехэ техническэ трикотаж болон дотор хубсаһанай бүд нэхэн гаргадаг машиные «Вулкан» гэжэ Ленинградска завод бүтээн гаргаа. Шэнэ агрегадай һайн талань үшөө юуб гэхэдэ, тэрэ хадаа урдынхида орходоо нилээд бага үйлэдбэриин талмай эзэлдэг юм. Хүнгэн ба текстильнэ машина бүтээлгын научно-шэнжэлэлгын институдай хүдэлмэрилэгшэд энэ машиные ухаалан зохёогоо.

Түрүүшын хэдэн шэнэ машинануудые завод бүтээжэ байнхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: трикотажна шэнэ машина хабсарагдажа байна. Наада таладань слесарь О. И. Ершов хүдэлмэрилжэ байна.

ТАСС-эй фотохронико.

„Коммунизм" колхоздо

ТҮРҮҮ ХОНИШОД

2-дохи ОТФ-гэй хонишод түрүү аргые нэбтэрүүлхын, хонидой ашаг үгэлгые улам дээшэлүүлхын түлөө бүхы хүсэсэ элсүүлэн хүдэлмэрилнэ. Мүнөө тэдэнэр 500 хонин үбэлдөө хурьгалуулхын тула искусственна аргаар ороондо оруулжа дүүргэбэ. Хонишод мүн хонидойнгоо байра дулаалжа, үбһэ, солоомо зөөнэ.

МҮРЫСӨӨНЭЙ ТҮРҮҮШҮҮЛ

Һү ехээр һаахын түлөө дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ оролсоод, колхозой һаалишад һайн амжалтануудые туйлана. Мүнөө эндэ үнгэрэгшэ жэлэйхидэ орходоо хоёр дахин ехэ һү һааһан һаалишад олон. Жэшээлхэдэ, һаалишан Д. Гармаева шотагай үүлтэрэй үнеэн бүриһөө 2000 литр һү һаажа, колхоз соогоо суурхаба. Мүн һаалишан Ц. Доржиева 1500 литр һү һаагаа.

ҺУРАГШАДАЙ ТУҺАЛАМЖА

Улан-Удын 66-дахи дунда һургуулиин 8—9-дэхи классуудай һурагшад тарияанажалай 2-дохи бригадада хүдэлмэрилжэ байна. Тэдэнэр үнэн зүрхэнһөө оролдон ажаллаха зуураа, хэды гектарай кукуруза хуряаһан, кукурузаар 250 тонно силос дараһан ба ехэхэн хэмжээнэй таряа сэбэрлэһэн байна.

Оролдосотой ажалайнь түлөө колхоз тэдээндэ баясхалан хүргэбэ.

Ц-Д. Шагжиев.

Бичура.

ТАСС-эй мэдээсэл

Өөрыгөө хамгаалгада хэрэглэхын тулада баруун оронуудай тогтооһон сэнгээр буу зэбсэг тэдэнһээ худалдажа абахые Дунда Востогой зарим оронууд (Египет) һүүлэй үедэ баалагдадаг болоо гэжэ харийн оронуудай хэблэлэй мэдээсэлнүүдһээ эли болоһон байна.

Египедтэ хэгдэһэн иимэ баалалтые Египедэй национальна бэеэ даанхай байдалда болон өөрыгөө хамгаалха ябадалда гай түбэг татахын тулада дотоодын хэрэгүүдтэ ехээр хамааралсалга болоно гэжэ Египетскэ правительствын тооложо байһаниинь тэрэнэй хэһэн мэдүүлгэһээ эли болоһон байна.

Гүрэн бүхэн өөрыгөө хамгаалха тухай оролдолго гаргаха ба бусад гүрэнүүдһээ юрын коммерческэ сэнгүүдээр өөрыгөө хамгаалхын тулада хэрэгтэй буу зэбсэг худалдажа абаха хуулита эрхэтэй, ямаршье х... риин гүрэн энээндэнь хамааралс... ба бусад гүрэнүүдэй эрхые гү, ... интересүүдые эбдэн дабаһан н... талын эрилтэ хэхэ эрхэгүй гэһэн ... раа бодол Советскэ правительс... баримтална.

Буу зэбсэг хлопогоор болон ... сээр андалдан худалдаха тухай ... сээнэй Египедэй ба Чехословак... хоорондо һүүлэй үедэ болоһон ... хай мэдээсэгдэһэнтэй ... шарамдуулагдан, СССР-тэ ямар... үндэһэгүй эрилтэ табигдаһан д... һээнь, Советскэ правительство ... дээрэ дурсагдаһан хараа бодол б... римталдаг байһан тухайгаа Ег... дэй болон Чехословакиин пр... тельствонуудта, тэрэшэлэн тус ас... далаар тусхай мэдүүлгэнүүдые ... һэн Англиин болон США-гэй пр... тельствонуудта мэдээсэһэн байн...

Советскэ байгуулалта

Муугаар хүдэлмэрилдэг сельсовет

«Заветы Ильича» колхоз Прибайкальска аймагай Таракановска сельсоведэй юм. Тус колхозой гэшүүд партиин ЦК-гэй январска Пленумэй тогтоолнуудые бэелүүлэн, ниитынгээ малай ашаг шэмые дээшэлүүлхэ талаар нилээд ехэ амжалта туйлаһан байна. Һаамхай үнеэн бүриһөө сентябриин 1-нэй мэдээгээр 1540 литр һүн һаагдаһан байна. Түрүү фермэдэ БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба КПСС-эй областной комитедэй дамжуулгын Улаан туг барюулагдаа.

Гэхэтэй хамта, тус колхозой ажал хүдэлмэридэ Таракановска сельсоведэй зүгһөө саг үргэлжын туһаламжа үзүүлэгдэдэг байгаа һаа, бүришье һайн амжалта туйлагдажа болохо байгаа. Гэбэшье, Таракановска сельсовет ажахын ба культурна шухала асуудалнуудые шиидхэхэ талаар колхоздо ямаршье туһа хүргэнэгүй. Сельсоведэй мэдэлдэ ганса «Заветы Ильича» колхоз ородог байбашье, эндэхи хүтэлбэрилэгшэд колхоздохи байдал тухай һайса мэдэдэггүй, колхозой ажабайдалһаа таһарангяар ажаллана. Сэхынь хэлэхэдэ сельсоведэй саг үргэлжэ һонирхожо, тэрэниие шиидхэхын түлөө оролдожо байһан ажахын нэгэшье асуудал олохонь бэрхэтэй.

Таряа хуряалгын ба гүрэндэ тушаалгын хүдэлмэриин түлэг дундаа ябажа байхада тус колхоз хүдэлмэришэдөөр дуталдаһан байна. Гэхэ зуура, сельсовет хадаа Югово, Таловка, Мостовка болон Троицк тосхондохи предприятинууд болон эмхи зургаануудай хүдэлмэришэд болон албахаагшадые эмхидхэжэ, колхоздо туһалха воскресник үнгэргөөгүй.

Сельсоведэй түрүүлэгшэ нүхэр Бальцежак олон зоной найдабарине муугаар дүүргэнэ, даалгагдаһан хүндэтэ хүдэлмэридөө тон харюусалгагүйгөөр хандана. Эгээл тиимэһээ нүхэр Бальцежак колхозой дутуу дундануудые мэдэхэгүйһөө гадна, түрүү хүнүүд тухай, тэдэнэй ажал хүдэлмэри тухай һайса мэдэдэггүй юм.

Сельсоведэй дэргэдэ хүдөө ажахын, наймаанай-бюджетнэ ба культурно-гэгээрэлэй саг үргэлжын комиссинууд байгуулагдаһан байгаа. Гэбэшье, эдэ комиссинууд үнишэй хүдэлмэрилнэгүй. Комиссинуудай... хэ хүдэлмэриин түсэб байха... Сельсоведэй ба эдэ комиссину... хангалтагүйгөөр хүдэлмэрилжэ ... һан тухай, мүн тэдэнэй хүдэл... шэнэдхэн табяагүй байһаниие ... хэдэн иимэ жэшээнүүд гэрш... «Заветы Ильича» колхоз гүрэнд... дэгэ тушааха түсэбөө оройдо... дүүргээгүй. Мүн уялгата ёһоор ... һо тушааха түсэбэй дүүргэгд... байбашье, энэ дутагдалнуудые ... хаха талаар хэмжээ абтанагүй.

Хүдөө ажахын комиссиин т... лэгшэ нүхэр М. Вершинин һү... һарын турша соо комиссиин за... ни үнгэргөөгүй. Гүрэнэй түсэб ... гүүлхэ тушаа ямаршье ... оролдолго гаргаагүй, сельсо... үмэнэ энэ асуудалые табяагүй ... на.

Эндэхи харгы заһабарилгы... дэлмэридэ 11,5 мянган түхэриг... мологдоһон байгаа. Гэбэшье, к... болон сельсовет харгы заһабар... да ажалшадые хабаадуулангүй ... жа, һомологдоһон мүнгэ гарга... жа шадабагүй.

Мүнгэ зөөри суглуулха ... квартал бүри дүүргэгдэнэгүй... шээнь, гансал доторой татабар... мянган түхэриг суглуулагда... Энээнэй эсэстэ һургуули, амбу... ри болон эндэхи бусад куль... эмхи зургаануудые заһабарил... дэлмэри саг соогоо хэгдэнгүй ... доһон байна. Сельсовет хадаа ... говой агент нүхэр Падерин г... хангалтагүй хүдэлмэритэй эб...

Таловка тосхондо нэгэшье ... зин, клуб, ниитын баня баригл... Эндэ ажаһуугшад эд бараа а... тула Югово тосхондо ошохо б... болоно. Мүн һүүлэй хэдэн ... туршада эндэ кино харуулагд... байха юм. Гэбэшье, сельсовет ... тосхониие болбосон түхэлтэй ... хо асуудалые шиидхээгүй бай...

Эдэ мэтын дутагдалнууд тус... соведэй хүдэлмэридэ тоол... олон. Энэ юу харуулнаб ... ажалшадай депутадуудай а... дэй гүйсэдком тус сельсове... дэлмэреэр һонирхожо, саг со... дото туһаламжа үзүүлээгүй б... соведэй хүтэлбэрилэгшэдэй ... шанга эрилтэ табяагүй байһа... на.

И. Гавр...

ПРОПАГАНДИСТНУУДТА ТУҺАЛАМЖА

1905—1907 онуудай революциин үедэ Бурят-Монголдо юун болоо һэм

(Ородой түрүүшын революциин 50 жэлэй ойдо)

Советскэ Союзай арадууд ба бүхы хүн түрэлтэн ородой түрүүшын революциин 50 жэлэй ойе энэ жэлдэ тэмдэглэжэ байна.

1905—1907 онуудта Россида болоһон революци империализмын үедэхи эгээн түрүүшын арадай революци байһан юм. Энэ революци хадаа хүдэлмэришэд ба таряашадай социальна болон национально-сүлөөрэлгын тэмсэлэй шухала шатань болоо һэн. Пролетариат болбол революциие хүтэлбэрилэгшэ, хүгжөөгшэ гол хүсэниинь байгаа. Россин хүдэлмэришэн анги 1905—1907 онуудай революционно байлдаануудай үедэ таряашадтай холбоо барисаа хэхэ үндэһэ һуури бии болгоо, тиигэжэ 1917 ондо помещигүүд болон капиталистнуудай засагые унагаатаа, манай ороной арадуудта социализмын зам нээжэ үгөөшэ олониитын хүсые бии болгоһон байна.

Ородой хүдэлмэришэн ангиин авангард—агуухэ Ленинэй байгуулһан Коммунистическэ парти революционно арадые толгойлһон байна.

Ородой түрүүшын революци хадаа олониитые политическээр хүмүүжүүлхэ гайхамшагта һургуули болоһон юм. Тэрэ хадаа гансахан Россин бэшэ, мүн дэлхэйн бусад оронуудай олон миллион хүдэлмэришэд болон таряашадые политическэ ажабайдалда ба тэмсэлдэ жагсаагаа һэн.

1905 оной январиин 9-дэ болоһон событинууд революциин эхин болоо. Өөһэдынгөө хашаланта байдал тухай гуйлта бэшэгтэйгээр хаанда хандахаяа ошожо ябаһан хүдэлмэришэдэй амгалан демонстрацида ябагшад тэрэ үдэр Петербургда буудагдаһан юм. Мянга гаран хүн алагдаһан, хэдэ мянган хүн шархатаһан юм. «Эзэн хаанда» арадай гэнэн хонгороор этигэдэг байлгые хаанай правительство энэ хэрзэгы шэрүүн хэмжээ хэһээлтээрээ усадхаһан юм. Хаанта засагай зэрлиг аашые хүдэлмэришэн анги ехээр буруушааба. Бүхы Росси дотор политическэ стачканууд, суглаан болон демонстрацинууд боложо эхилбэ.

Сибириин большевигууд «шуһата воскресени» тухай мэдээсэл абан сасуугаа хаанта засагтай тэмсэхэ гэһэн уряалтайгаар ажалшан олониитэдэ хандаһан ойлгууламжын хуудаһануудые гаргаба. РСДРП-гэй Читинскэ комитедэй составта ородог Дээдэ-Үдын социал-демократическа группа восстани хэһэн арадтаяа нэгэдэхые уряалһан тусхай хуудаһа солдадуудта хандуулжа гаргаһан байна. Большевигүүдэй үүсхэлээр городто олон суглаанууд, митингнүүд үнгэргэгдэбэ. Хизаарай томо томо городуудта, түмэр харгын станцинуудта стачканууд боложо эхилбэ. Түмэр харгын Читын мастерскойн хүдэлмэришэд Забайкальеда түрүүлэн забастовко эхилһэн юм. 1905 оной февраль, март һарануудта Мысовой станциин хүдэлмэришэд эсэргүүсэн бодоо һэн.

Хаанта засагай ашаг туһада Японитой хэгдэжэ байһан дайе дары болюулха, хаанта правительствые унагааха, демократическа республика тогтоохо гэһэн эрилтэнүүдые хүдэлмэришэд ойрынгоо зорилго болгон табиба. Политическэ эрилтэнүүдэйнгээ хажуугаар, мүн экономическа эрилтэнүүдые хүдэлмэришэд табидаг байгаа. Дээдэ-Үдын хүдэлмэришэд иимэ эрилтэнүүдые хэбэ: 1) бүлэтэй ба ганса нэгэн хүдэлмэришэдэй салин хүлһые 50 процентээр нэмээхэ, 2) лавкануудта эдеэ хоолой зүйлнүүдые асаралга гуримшуулха, түрүүшын хэрэглэлэй эдеэ хоолоор хангаха, 3) эдеэ хоолой зүйлнүүдэй үные доошолуулха.

Майн 1-нэй үдэр Дээдэ-Үдэдэ ехэ дэбжэлтэтэйгээр үнгэрөө һэн. Гүн тужа ой соо 200 гаран хүдэлмэришэд, албахаагшад Улаан туг баринхай, революционно дуунуудые дуулалдаһаар сугларба. Боложо байһан революционно событинууд тухай, бүгэдэниитын стачкада хүдэлмэришэдэй бэлэдхэжэ байһан тухай большевигүүд үгэ хэлэһэн байна.

Ород-японско дайнай болохотой хамта Владивостогһоо нүүжэ ерэһэн Восточно институдай студентнэрэй буһалгаан большевигүүдэй хэһэн агитационно хүдэлмэриин, мүн хүдэлмэришэдэй революционно тэмсэлэй нүлөө доро Дээдэ-Үдэдэ болобо.

Энэ үедэ РСДРП-гэй Дээдэ-Үдын группые залуу, эдэбхи үүсхэлтэй хүдэлмэришэд-большевигүүд А. А. Гордеев, И. Г. Шульц, дүй дүршэлтэй большевигүүд А. А. Гольдсобель, М. П. Ковригин гэгшэд хүтэлбэрилбэ. Дээдэ-Үдын социал-демократическа группа партиин 3-дахи съездын шиидхэбэриие һайшаагаад, өөрынгөө ажал-ябуулгада хүтэлбэри болгон абаһан юм.

1905 ондо зун Забайкальеда забастовочно хүдэлөөнэй шэнэ дэбжэлтэ эхилбэ. Читын түмэр харгын мастерской болон депогой хүдэлмэришэдэй забастовко эгээ ехэнь байһан юм. Тэрээндэ хоёр мянга тухай хүн хабаадалсаа һэн. Хүдэлмэришэд найман часай хүдэлмэриин үдэр тогтоохо, салин түлэлгэтэйгөөр жэл бүхэнэй амаралта бии болгохо, үйлэдбэридэ гэмтэһэнэй түлөө тэдхэмжэ түлэхэ, хэмһээ үлүү хүдэлмэриие хориохо, 16 наһа хүрөөгүй үхибүүдые сүүдхэ соо 6 часһаа дээшэ хүдэлүүлхэгүй, лушан аһаалгые болюулжа, тэрэниие шубуун дэнгээр гү, али электричествээр һэлгэхэ гэһэн эрилтэнүүдые табиһан байна. Читынхидэй забастовкые Дээдэ-Үдын ба Иркутскын депогой хүдэлмэришэд дэмжэбэ. Дээдэ-Үдэдэ болоһон стачка июниин 25-һаа августын 1 хүрэтэр үргэлжэлөө һэн.

Хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй шэнэ долгин бүхы жандарм болон полициие хүл дээрэнь хөөрсэгэнүүлбэ. Арестнууд боложо эхилбэ. Түмэрзамайхидые солдадуудаар һэлгэбэ, хүдэлмэришэдые хүдэлмэриһөөнь гаргахаар айлгаба. Теэд ямаршье мүрдэлгэ, мүшхэлгэ революционно хүдэлөөе даража шадаагүй. Уданшьегүй эндэ тэндэ боложо байһан июльско-августовска забастовконууд 1905 оной октябрьда болоһон Бүхэроссийска бүгэдэниитын политическэ стачкаар һэлгэгдэбэ.

Бүгэдэниитын октябрьска политическэ стачкые Зүүн Сибирьтэ халуунаар дэмжэбэ. Иркутскда, Читэдэ, Дээдэ-Үдэдэ Забайкальеын түмэр харгын хүдэлмэришэдэй, албахаагшадай забастовконууд эхилбэ. Октябриин 15-һаа Чита болон Дээдэ-Үдэдэ забастовконууд эхилээ һэн. Забастовалһан Читын хүдэлмэришэд түмэр харгын хүдэлмэриие зогсообо. Машинистнүүд паровозойнгоо регуляторнуудые абаад, үһыень табижархиба. Предприятинууд, түмэр харгы, почто, телеграф Читэдэ хүдэлмэрилхэеэ болиһон байгаа. Дээдэ-Үдэдэ түмэр замай станциин хүдэлмэришэдэй болон албахаагшадай забастовкодо Доодо-Березовскодо сэрэгэй байрануудые барижа байһан хүдэлмэришэд нэгэдэбэ. Хүдэлмэришэдэй революционно хүсэн һүртэй боложо, хаанай чиновнигуудые айлгаба. «Үйлсэдэ зоной олоор суглархагүйн» тулада город соогуур патруль ябуулхыемнн солдадуудые түргөөр эльгээгтын гэжэ гарнизоной начальнигта Дээдэ-Үдын уезднэ начальник гуйлта хэһэн байна.

Октябрьда болоһон бүгэдэниитын политическэ стачка хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй ехэ хүсэтэй байһые харуулба. Бүгэдэниитын забастовкоһоо айһан хаан октябриин 17-до «граждански эрхэ сүлөөгэй хэлбэришэгүй үндэһэ һуури болохо»: хүнэй бэедээ хүртэшэгүй байлга, сэдьхэлэй, үгын, суглаа зарлалай ба союз байгуулгын сүлөөнүүдые олгохобди гэжэ найдуулһан манифестдэ гараа табиһан юм. Үнэн дээрээ энэ манифест хүдэлмэришэд ба таряашадые мэхэлһэн хуурмаг найдуулга, хүсэеэ суглуулаад лэ революциидэ сохилто хэхэ саг оложо абаха гэһэн хаанай һанаашалга байгаа.

Бурят-Монголой большевигүүд хаанай манифестдэ эсэргүү тэмсэл эхилбэ. «Худал хуурмагаар, хара мэхээр нэбтэрһэн, тархиһа... хүрэтэрөө шуһанда зуураһа... дай хараал шэнгэһэн, проле... дай баатарлиг тэмсэлһээ с... галзуурһан хаанта засаг ... арадай харюугаа абаха саг... гүйхэн үгэлгөөр хойшо... уршагта муухай ажаһуу... һүүлшын үдэрнүүдые үргэл... хэсэ оролдоно» гэжэ Дээд... социал-демократическа груп... шээ һэн. Хүдэлмэришэдые ... тэ восстанида уряалха зуура... шевигүүд хаанай манифест ... хуурмаг мэхэ гэжэ хүдэлм... ба таряашадта ойлгуулдаг... тариат болон таряашадай ди... тогтоохын тулада хүдэлмэр... нэгэдэн хаанта правител... эсэргүүгээр тэмсэхыень со... дые уряалдаг байгаа.

Энэ үедэ каторгаһаа сул... һэн революционернууд И. ... бушкин, В. К. Курнатовский, ... Костюшко-Валюжанич гэгш... тэдэ ерэбэ. Тэдэнэр РСДРП-... тын комитедые толгойлжо ... кальеын хүдэлмэришэд ба т... най революционно хүдэлөө ... бэрилһэн юм. Революционн... лөөн түргэн ургаба. Читэд... стани хэһэн солдадуудай ... сагуулай депутадуудай Сове... хүдэлмэришэд стачечна ко... дружина эмхидхэбэ. Тэрэ ... РСДРП-гэй Читын комит... шүүн бурят хасаг Ц. Ц. Р... хабаадалсаба.

Забайкальеын түмэр зам... томо станцинуудта стачеч... тедүүд байгуулагдаба. 1905 ... ноябрьда Дээдэ-Үдэдэ стач... митет эмхидхэгдээ һэн. Т... май түрүү хүдэлмэришэд, ... до Занграй болон Онохой ... нуудай хүдэлмэришэдэй ... шэд комитедые хүтэлбэри... на. 400-гаад шахуу хүдэлм...

Парти, правительствын уряагаар хүдөө ажахын мэргэжэлтэд колхоздо ороно

Колхозой гэшүүн болобо

...-Удын хүдөө ажахын техни- ... нёдондо дүүргээд, Сүхын ... харьяата Кагановичын нэ- ... колхоздо участково зоотех- ... ажаллахаяа М. Б. Барадиев- ...ловай ерэхэдэнь, тус колхо- ...тын малажалда олон дутуу ...нууд байһан юм.

...зоотехнигэй хэхэ ажал олдохо ...малажалда илангаяа түрүү ар- ...годуудые нэбтэрүүлхэ хэрэг ...ангалтагүйгөөр ябуулагдана, ...эз малшад мэргэжэлтын зүб- ...үлеэжэ байна, — гэжэ түрүү- ...Цыремпил Жалсанович Дан- ...ов колхозойнгоо ажахытай, ...алтай танилсуулжа ябахадаа ...һэн байна.

...далжэ эхилһээр нүхэр Бара- ...Михайлов малажалай дутуу ...нуудые усадхажа эхилээ һэн. ...гэхэдэ, ниитын малай ашаг ...тон бага байгаа. Олон хони- ...хурьгадые кошарно-базова ар- ...түлжүүлхэ гээшые мэдэдэггүй ...Мүн хонидые искусственнаар ...уулгын пункт хүдэлдэггүй ...а. Оройдоо үнеэдэй гансал ...туҕалнууд эхэһээ һалгаагда- ...түлжүүлэгдэдэг байһан юм. Тии- ...залуу мэргэжэлтэ племенной ...нютагай үүлтэрэй үнеэдэй ...нуудые тоогоогдомол нягта гу- ...болгожо, үнеэдые зүбөөр эдэлүүлэн һааха, туҕалнуудые эхэһээнь һалгаан түлжүүлхэ арга хэрэглэхэһээ гадна, шэргэлэн үнеэдые зүбөөр харууһалжа, һүнэй тоо бүридхэлые һайжаруулжа захалһан байна. Энээнэй ашаар үнгэрэгшэ 11 һарын туршада колхозой үнеэн бүриһөө 773 литр һү һаажа, нёдондонойхиһоо 145 литрээр дээшэлүүлһэн байна. Зарим һаалишад бүри ехэ һү һаадаг болоо. Жэшээлхэдэ, племенной фермын һаалишад Дармаева, Тогтохоева үнгэрэгшэ 11 һарын туршада даажа байһан үнеэн бүриһөө 2230—2360 литр һү һааһан байна. Һаалишан Дарицу Гармажапова нютагай үүлтэрэй үнеэн бүриһөө үнгэрэгшэ 11 һара соо 1230 литр, һаалишан Долгор Тугутова 1007 литр һү һааһан байна. Гадна, колхоз племенной гүүртые нютагай һайжаруулагдаһан үүлтэрэй үнеэдээр бүридхэхэ аргатай болоо.

Колхозой ниитын ажахын гол һалбаринь хони үсхэбэрилгэ юм. Тиимэһээ, зоотехник нүхэр Барадиев-Михайлов хони үсхэбэрилгэдэ ехэхэн анхаралаа хандуулаа. Үнгэрэгшэ үбэлжэлгын үедэ Цырендоржиевай, Санжаловай, Доржижаповай, Эрдынеевэй отарануудта хурьгад кошарно-базова аргаар түлжүүлэгдэһэн байна. Тиигэжэ абтаһан бүхы түлнүүд гарзагүйгөөр тэнжээгдээ. Гадна, энэ зун хониной нооһо хайшалга богони болзор соо, һайн шанартайгаар үнгэргэдөө. Хонин бүхэнһөө 2,2 килограмм гэхэ гү, нёдондонойхиһоо 240 грамм ехэ нооһон хайшалагдаа. БМАССР-эй Верховно Соведэй депутат Ханда Даржаповна Доржижапова даажа байһан хонин бүхэнһөө 3,1 килограмм эрхим шанартай нооһо хайшалаа.

Жэлэй туршада хониной тоо толгой 2600 болоһон байна. Залуу зоотехник хонидые үбэл хурьгалуулхын тула искусственна үрэжүүлгэ август — сентябрь һара соо хэжэ дүүргээ.

Зоотехник Барадиев-Михайлов колхозниигуудтай хамта колхозой хараалһан хэмжээ-ябуулгануудые дүүргэхын түлөө оролдоно. Мүнөө жэлдэ хонидой тоо толгой 16 мянга хүрэхэ, ерэхэ жэлдэ үнеэн бүриһөө 1100 литр һүн һаагдаха ёһотой.

Мэнэ һаяхан зоотехник Барадиев-Михайлов колхозой гэшүүн болохоёо колхозой правлениидэ мэдүүлгэ бариба. Тус колхозой гэшүүд нүхэр Барадиев-Михайловые колхозой гэшүүн болгожо, нэгэн дуугаар абаһан байна.

Иигэжэ колхозниигуудай дунда хүндэтэй болоһон зоотехник Барадиев-Михайлов артельнэ ажахые саашадань хүгжөөхэ хэрэгтэ бүхы хүсэеэ үгэхэ гэжэ шиидэбэ.

Г. Тетерин.

...үдөө ажахын мэргэжэлтэд колхоздо ороно

...хозуудые агрономическа ба ...ическэ талаар хангалгые саа- ...һайжаруулха хэмжээнүүд ...КПСС-эй ЦК-гэй, СССР-эй ...рнүүдэй Соведэй тогтоолые ...хэлсэлгэдэ зорюулагдаһан ...ажахын мэргэжэлтэдэй зүб- ...рнин МТС-тэ һаяхан болобо. ...удалаар үгэ хэлэһэн партиин ...айкомой секретарь нүхэр ...в суглаарагшадые дурсагдаг- ...олтой дэлгэрэнгыгээр танил- ...байна.

...эрнь эдэбхитэйгээр үгэ хэ- ...боложо, МТС-эй мэргэжэлтэд ...олые нэгэн дуугаар һайшаа- ...аа, энэ тогтоол хадаа колхо- ...улам саашадань бэхижүүл- ...эжэлтэдэй ажал хүдэлмэ- ...һайжаруулха гэһэн Коммунис- ...партиин ба Советскэ гүрэнэй ...харал оролдолго мүн гэжэ ...тэмдэглэбэ.

...түрүүн үгэ абаһан агроном ...А. Россихина иигэжэ хэлээ: ...хозуудые агрономическа ба ...ическэ талаар хангалгые саа- ...һайжаруулха тухай парти, ...ельствын шиидхэбэритэй та- ...байхадаа, энэ тогтоолые ...одьхэлһээ һайшаанаб. Би ...Одон» колхозой гэшүүн бо- ...колхозниигуудтай хамта хүдөө ...продуктнуудые үйлэдбэрил- ...шэлүүлхын түлөө тэмсэхэб. ...гэшүүн болоходоо колхоз- ...айдалда улам дүтэ, колхозно ...иин түлөө харюусалгатай ...саашадаа бүри оролдон ...аб. Минии хүдэлжэ байһан ...Одон» колхоз энэ жэлдэ ороо һото ба овощной культурануудай муу бэшэ ургаса ургуулаа. Тиихэдэ энэ жэлдэ түрүүшынхеэ ехэ газарта кукуруза тарижа, зарим участогайнь гектар бүриһөө 180—220 центнер ургаса хуряагаа. Гэбэшье, энэ үнэтэ культурые тарижа ургуулха хэрэгтэ ехэхэн алдуу дутуунууд бии байгаа. Гэбэшье, манай колхозниигууд энэ культурые ургуулжа шадахабди гэжэ этигээ, саашадаа алдуу дутуунуудаа усадхаха байна.

МТС-эй зоотехник нүхэр Ф. Д. Баженова парти, правительствын тогтоолые һайшаан дэмжэжэ, иигэжэ хэлэбэ:

—Би хорин жэлдэ зоотехнигээр хүдэлмэрилжэ байнаб. Энэ үе соогоо олон газарта, элдэб системэдэ хүдэлмэрилөөб. Гэбэшье, хододоо колхозой ажабайдалһаа таһархай, тэрээнтэй нягта холбоогүйгөөр хүдэлмэрилдэг байгааб. Энээнһээ урда тээ нэгэн һаа ЛЗО-гэй гү, али АСХО-гэй зоотехник, һүүлдэнь МТС-эй зоотехник ябахадаа колхозой ажахые гүнзэгыгөөр шудалан үзэдэггүй, ехэхэн сагаа МТС колхоз хоёрой хоорондо гээдэг байгааб. Гадна, нэгэ газарта хүдэлмэрилжэ, колхозой ажабайдалтай танилсажа байтаршни ондоо тээшэнь эльгээхэдэнь манай хүдэлмэридэ ехэ һаад болодог. Мүнөө саг үргэлжын һууритай болоходоо хүдэлмэримнай нэгэ зорилготой, тэрэ зорилгоёо эсэстэнь хүргэхэ арга боломжотой болообди. Мүн мэргэжэлтэдэй культурна ба материальна ажаһуудал үндэһөөрөө һайжарханъ гээшэ. Эгээл тиимэһээ би хүдэлмэрилжэ байһан Хрущевой нэрэмжэтэ колхоздо гэшүүн болохомни.

МТС-эй агроном Н. П. Петренко ба шэнэ ерэһэн зоотехник А. Нитишина гэгшэд зүблөөндэ ерэхэдээ Молотовой нэрэмжэтэ колхозой гэшүүдэй хамтын суглаанда мэдүүлгэнүүдые үгэжэ, колхозой гэшүүд болобо.

Тус зүблөөндэ хабаадагшад бултадаа парти, правительствын шиидхэбэрие һайшаажа, колхоздо орохо дура хүсэлөө мэдүүлһэн байна.

Үдын МТС-эй харьяата колхозуудта хүдэлмэрилжэ байһан олон мэргэжэлтэд —артелиин гэшүүд болоно. Жэшээнь, зоотехник Анатолий Иванович Иванов «Победа» колхозой гэшүүн болобо. Энэ нүхэр хоёр жэлэй урда тээ һургуулида багшаар хүдэлмэрилжэ байһанаа партиин уряагаар тус колхоздо хүдэлмэрилхэеэ гараһан байна. Артельдэ ерэһэн сагһаа хойшо ниитын малай ашаг шэмые дээшэлүүлхын түлөө нүхэр Иванов ехэ оролдолго гаргаһан, мал харууһалгын түрүү дүй дуршэл нэбтэрүүлһэн байна. Тэрэнэйнь ашаар үнеэн бүриһөө мянга гаран литр һү һаадаг һаалишад, хонин бүриһөө ехэ нооһо хайшалдаг хонишод энэ колхоздо олон болоо. Мүнөө тус колхоз хараалһан хэмжээ-ябуулгануудайнгаа 1955 оной түсэбые малһаа ашаг шэмэ абалгаар холо үлүүлэн дүүргээ. Мүнөө зоотехник нүхэр Иванов колхозой түрүүлэгшын орлогшоор һунгагданхай.

Мүн агроном нүхэр Сиротина, зоотехник нүхэр Широкова болон бусад колхоздо орохо тухайгаа мэдүүлээ.

Ц. Дандаров, манай корреспондент.

Краснодарска хизаар. Курганска районой Сталинай нэрэмжэтэ колхозой гахайшан Т. Е. Пекшева хоёрдохи жэлээ Хүдөө ажахын бүхэсоюзна выставкэдэ хабаадалсаа. Поршоонхонуудые харууһалан тэжээлгээр тэрэнэй дүй дуршалые оронoй олон малшад халан абана. Т. Е. Пекшева үнгэрэгшэ жэлдэ 10 эхэ гахайһаа 230 поршоонхо абажа тэнжээгээ. Поршоонхонуудаа һайнаар харууһалдаг, элдэб янзын тэжээл үгэдэг дээрэһээ нүхэр Пекшева ниимэ ехэ амжалта туйлана. Кукуруза гахайн тэжээлэй 55—60 процентые эзэлдэг юм. Гахайнуудаа түхэрсэн жэл шахуу саг соо таримал ногоондо бэлшээдэг.

Мүнөө жэлдэ һайн үрэ дүн туйлагдаа. Арбан эхэ гахайһаа 123 поршоонхо абтаа. Т. Е. Пекшева хахад жэлэй турша соо 623 ажалта үдэр олоо. 1869 килограмм шэнисэ авансаар абаа. Гахайнуудаа нэгэ удаа түрүүлһэнэй түлөө нэмэлтэ түлбэри болгон хоёр һара болоод байһан юһэн поршоонхо тэрэ абаһан байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: гахайшан Т. Е. Пекшева. **ТАСС-эй фотохронико.**

Локомобилист болохонь

Комсомолец Дугар Жигжитович Будаев Улан-Удын паровозо-вагонно заводто хүдэлмэрилжэ байһанаа партиин уряагаар хүдөө гараха гэжэ шиидээд, Хэжэнгын аймаг ерэһэн юм. Тиин энэ нүхэр «Коммунизм» колхоздо гэшүүн боложо ороод, барилга дээрэ һайнаар хүдэлмэрилжэ байна. Нүхэр Будаев малай байрын барилга, модо зөөлгэ дээрэ хододоо ажалай үндэр бүтээсэ туйлана.

Мүнөө колхозой правлени нүхэр Будаевые локомобилистнүүдэй курсада эльгээхэ гэжэ шиидэбэ.

А. Михайлов.

Тобшо һонинууд

★ Сэлэнгын аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд элдэб янзын газетэ, журналнуудые олоор захижа уншадаг юм. Тиин шэнээр гаргагдаһан «Байгалай толон» гэжэ журналые мүнөө 40 гаран колхозниигууд бурят ба ород хэлэн дээрэ абажа уншана.

★ Хэжэнгын аймагай «Заветы Ильича» колхоз хонидойнгоо үүлтэр һайжаруулха зорилгоор үүлтэртэ хусануудые худалдажа абана. Һаяхан колхоз 40 хусануудые худалдан абаад, хонидоо ороондо оруулжа байна.

Газетэ, журналнуудые саг соонь эмхитэйгээр захюулха

Советскэ хэблэл ажалшадые коммунистическээр хүмүүжүүлхэ хүсэтэ зэбсэг мүн. Тиимэһээ парти ба правительство хадаа хэблэлэй хүгжэлтэдэ, манай газетэнүүдэй, журналнуудай, номуудай олоор ба удха түгэлдэрөөр гарахынь тулада анхаралаа ехээр табидаг байха юм.

Ажалшадай дунда хэблэл үргэнөөр тараалга политическэ тон шухала хэрэг мүн.

Мүнөө хэблэл тараалгын кампани республика дотор үргэнөөр ябуулагдажа байна. Олониитын саг үргэлжын эдэбхитэй туһаламжада түшэглэн республикымнай хэлхеэ холбооной хүдэлмэрилэгшэд 1955 оной захилгын кампаниие нилээд һайнаар үнгэргөө һэн. 1955 ондо 1954 онойхидо орходоо центральна хэблэл 14.128 хэһэг, республиканска 4.288 хэһэг, аймагуудай 3.058 хэһэг үлүү олоор тараагдаа. Илангаяа хүдөө нютагуудта колхозниигуудай, механизаторнуудай ба хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй дунда газетэ, журнал захигшадай тоо олошороо. Заиграйн аймагта 1955 оной захилга эмхитэйгээр үнгэргэгдэжэ, 1954 онойхиһоо 1400 хэһэгээр үлүү тараһан байна. Тельманэй, Димитровэй, Сталинай нэрэмжэтэ колхозуудта айл бүхэн газетэ абадаг болонхой. Сэлэнгын аймагта 1955 ондо 1954 онойхиһоо 1000 хэһэг үлүүгээр хэблэл тараагдаа. Тус аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхоз хэблэл эмхитэйгээр захижа, мүнөө 250 хэһэг аймагай ба республиканска газетэ, 170 хэһэг центральна газетэ, журнал абажа байна.

Мүн Түнхэнэй, Байкало-Кударын аймагуудта хэблэл захилгын кампани эмхитэйгээр үнгэргэһэн байха юм.

Хэблэл тараагшад, хэлхеэ-холбооной агентствонууд ба таһагуудай начальнигууд хэблэл захилгаар ехэхэн ажал ябуулһан байна. Жэшээлхэдэ, Түнхэнэй аймагай Будённын нэрэмжэтэ колхоздо хэблэл тараагша нүхэр Фролов хэблэлэй удхашанар тухай ажалшадай дунда ойлгууламжын хүдэлмэри эдэбхитэйгээр ябуулһанай ашаар, 300-аад гаран газетэ тараажа шадаа. Мүн хэблэл тараагшад нүхэд: Гальская (Хандагатайн леспромхоз), Жилин (Байкало-Кударын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз), Цыремпилов (Бичурын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхоз), Доржиев (Яруунын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз), Шапсович (Зооветинститут), Базаров (Хориин МТС) ба бусад өөһэдынгөө хүдэлмэридэ харюусалгатайгаар хандажа, хэблэл захилгые эмхитэйгээр үнгэргэһэн юм.

Хэжэнгын аймагай Чесаньн отделениин начальник нүхэр Бадиев, Түнхэнэй аймагай Зүн-Мүринэй отделениин начальник нүхэр Дёмина, Заиграйн аймагай Верхне-Талецкэ отделениин начальник нүхэр Ермолаев хэблэл тараалгадаа нилээд амжалта туйлаһан байна.

Гэхэтэй хамта, 1955 оной хэблэл тараалгада ехэхэн дутуу дунданууд байһан юм. Нэн түрүүн хэблэл захилгын кампанида хангалтагүйгөөр бэлэдхэгдэһэн байжа, зарим отделенинүүдтэ, хэлхеэ-холбооной агентствонуудта, захил абаха пунктнуудта тиражай түсэбүүд хожомдожо эльгээгдээ һэн. Хэблэгдэн гараһан үйлэдбэриин, техническэ, хүдөө ажахын олохон литературанууд ажалшадай дунда гүйсэд тараагдаагүй байшоо.

Хүдөө ажахын министерствын пропагандын управлени хэлхеэ холбооной хүдэлмэрилэгшэдтэ туһа хүргөөгүй. Тиимэ дээрэһээ хүдөө ажахын олон мэргэжэлтэд өөһэдынгөө мэргэжэлээр газетэнүүд ба журналнуудые захяагүй.

Прибайкальска, Кяхтын аймагуудта хэблэл захилга хангалтагүйгөөр үнгэргэтдөө һэн. Эндэ хэблэл тараадаг пунктнууд үсөөнөөр эмхидхэгдэһэн байгаа. Хэблэл тараагшад, хэлхеэ-холбооной зарим отделенинүүдэй начальнигууд энэ кампанида анхарал оролдосотойгоор хандаагүй. Прибайкальска, Кяхтын аймагуудай партийна организацинууд хэблэл тараагшадта ямаршье туһа хүргөөгүй.

1956 оной захилгын кампаниие болзор соонь, һайнаар үнгэргэхэ ехэ шухала ба харюусалгатай зорилго хэлхеэ-холбооной хүдэлмэришэдэй урда табигданхай. Мүнөө научна, үйлэдбэриин, техническэ ба хүдөө ажахын хэблэлэй тиражууд олон болонхой. Металлургяар, приборнуудые бүтээлгээр ба ажахын бусад һалбаринуудаар шэнэ журналнууд 1956 ондо түрүүшынхеэ хэблэгдэжэ гараханъ. Арадай демократиин оронуудта гарадаг ниитэ-политическэ, научна, үйлэдбэриин болон техническэ хэблэлнүүд урдынхидаа орходоо олоор тараагдаха байна. Мүн нютагай хэблэлэй тираж олон болохо.

Заводууд, фабриканууд, колхозууд, МТС-үүд, эмхи зургаанууд ба һуралсалай газарнуудтахи захилга абадаг пунктнууд газетэ, журналнуудые тараалгые эмхидхэхэ хэрэгтэ ехэхэн үүргэ дүүргэхэ байна.

Хэлхеэ-холбооной конторын начальнигууд, аймагуудтахи захилга эмхидхэгшэд захилга абаха пунктнуудые хаа хаанагүй нээхэ, хэблэл тараагшадые олон болгохо уялгатай.

Мүнөө захилгын кампани нёдондонойхиһоо эртэ эхилээд, эртэ дүүргэгдэхээр хараалагдана, центральна газетэнүүдые захилга декабриин 1-дэ, республиканска ба аймагай газетэнүүдэй захилга—декабриин 20-до дүүргэгдэхэ ёһотой.

Хэлхеэ-холбооной хүдэлмэрилэгшэд партийна, комсомольско болон профсоюзна организацинуудай туһаламжаар хэблэл захилгын 1956 оной кампаниие амжалтатайгаар үнгэргэхэ байна.

П. Разницын, Хэлхеэ-холбооной министерствын Бурят-Монголой Управлениин хэблэл тараалгын таһагай начальник.

...һан хүдэлмэришэдэй дру- ...айгуулгада стачечна комитет ...гээр хабаадалсаба.

...утудай болон хасагуудай ...дай Совет ба стачечна ко- ...д хүдэлмэришэд болон сол- ...й зэбсэгтэ восстаниин ор- ...он юм. Элитэ ехэ больше- ...И. Бабушкин, А. Костюшко- ...вич, А. Гордеев гэгшэд буу ...складуудые буляан абал- ...дхэжэ, хүдэлмэришэдэй ...хүсэсэнь бэхижүүлһэн бай- ...стани хэһэн хүдэлмэришэд, ...500 мянга шахуу патрон- ...гаран мянган винтовкотой, ...тэһэрдэг зүйлтэй байгаа. ...Дээдэ-Үдын, Хёлгын, Пет- ...аводой, Мысовой станциин ...шэдэй дружинанууд бул- ...энхэй байхаһаа гадна, ...н хүдэлмэришэдые зэбсэг- ...тулада нэгэ вагон буу зэб- ...эн юм.

...ютор боложо байһан рево- ...гтэ восстанида ойротожо ...Большевигүүдээр хүтэлбэ- ...хүдэлмэришэдэй де- ...Московско Совет хү- ...дэй зэбсэгтэ восстани ...Оронoй олон городуудта, ...Зүүн Сибириин Красно- ...Дээдэ-Үдэ городуудта ...уд болобо.

...хүнһөө бүридэһэн Чи- ...мэришэдэй дружина вос- ...хүдэлмэришэдэй эмхи- ...алхы хүсэниинь болоо ...адууд болон хасагуудай ...дай Совет, стачечна ко- ...абалһан хүдэлмэришэдтэ, ...а, тэдэнэй зэбсэгтэ хү- ...лэн түмэр харгын са- ...гартаа абаһан, почто, ...пографиие буляажа аба- ...элэнтэй тэмсэхэ эдеэ ноо- ...ние хүдэлмэришэдһөө эм- ...дружиные тэдхэхын тулада нютагай купецүүдтэ налог ашаһан, 8 часай хүдэлмэриин үдэр тогтооһон байна. Город соо профессиональна союзууд эмхидхэгдэһэн юм. Нютагуудтахи хаанай чиновнигууд хүдэлмэрилжэ шадахаяа болиһон байгаа.

Дээдэ-Үдэдэ ба Мысовойдо стачечна комитедүүд түмэр замай хүтэлбэрилгые буляажа абаад, митинг, суглаануудые эмхидхэһэн байна. Мысовой станциин комитет 8 часай хүдэлмэриин үдэр тогтооһон, депогой начальнигые хүдэлмэриһөөнь гаргаһан байна.

1905 оной декабриин 7-до РСДРП-гэй Читын комитет «Забайкальский рабочий» гэжэ нюуса бэшэ газетэ гаргажа эхилбэ. Тэрэ газетэ марксизм-ленинизмын, пролетарска интернационализмын үзэл сурталые дэлгэрүүлдэг һэн. Забайкальсын ажалшадай дунда тэрэ газетэ угаа ехэ хүндэтэй болоһон юм.

Хаанта засагта, капиталистнуудта эсэргүүсэн хүдэлмэришэдэй хэһэн баатарлиг тэмсэл таряашадай ба национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөе дэбжээбэ.

Бурят-Монголдо болоһон таряашадай хүдэлөөн өөрын онсо илгаануудтай байгаа. Забайкальеда помещигүүд ба помещигүүдэй газар эзэмдэлгэ үгы байһан юм. Зүгөөр, таряашадай газар эзэмдэлгые харшалдаг кабинедэй (хаанай), монастырьнуудай, сүмэнүүдэй, дацангуудай, ноёдой газар эзэмдэлгэ эндэ байһан юм. Тиимэһээ эндэхи аграрна хүдэлөөн феодальна харилсаануудай үлэгдэл болоһон эдэ томо газар эдлүүрилгэдэ эсэргүү шэглэлтэй байһан юм. Кабинедүүдэй, монастырьнуудай, сүмэнүүдэй ба ноёдой газарнуудые, сабшалангые, ой модые, мүн загаһа олзоборилготой газарнуудые ниитын газар эдлэлгэдэ үгэхэ гэһэн эрилтэ ород болон бурят таряашад хэһэн байна. Хаанда, тэрэнэй агентнуудта эсэргүү, эрхэгүй байдалдаа, чиновнигуудай дураараа аашалалгада эсэргүү, хэтэрмэ ехэ алба налогто ба татабаринуудта эсэргүү тэмсэл таряашад ябуулһан байна.

Бурят-монгол арад хаанта засагай үндэһэ яһанай дарлалта доро байгаа. Россиин европейскэ хубида помещигүүдэй газар эдлэлгые үлөөхын тулада бурядуудай эдлэжэ байһан газарые хаһан, колонизационно фондодо оруулжа, хаанта засаг үлүүсүүдэй газар эдлэлгые хүсөөр бага болгожо байгаа һэн. Хаанта засаг национальна культурын хүгжэлтые дарадаг, түрэлхи хэлэн дээрээ газетэ болон номуудые хэблэн гаргахыень хоридог һэн. Иимэ хэрзэгы шэрүүн дарлалта доро байһан бурят-монгол арад хаанай дарлалтаһаа, тэрэнэй агентнууд бологшо чиновнигууд болон ноёдой дарлалтаһаа сүлөөрхые эрмэлзэдэг байгаа. Бурядуудай национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөн хүдэлмэришэд ба таряашадай эгээн гол дайсан бологшо хаанта засагта эсэргүүгээр ябуулагдажа байһан революционно тэмсэлтэй нэгэдэһэн юм.

Забайкальсын большевистскэ организацинууд хүдөөгэй зонтой холбоо барисаагаа бэхижүүлжэ, газарай болон эрхэ сүлөөгэй түлөө революционно тэмсэл ябуулха үзэл суртал тэдэнэй дунда нэбтэрүүлдэг байба. Дээдэ-Үдын социал-демократическа группа бурядуудта хандаһан ойлгууламжын хуудаһа гаргаа һэн. Тэрээн соогоо хаанта засагай колонизаторска политикын удхые элирүүлхэтээ хамта бурядууд мүн лэ Сибириин бусад олон арадуудта адли «центрын помещигүүдые тарлашадай буһалгаанһаа аршалхын тулада хашагдажа байна» гэжэ бэшээ һэн. Мысовойн социал-демократическа группа Наранай, Армагай ба Ториин таряашадай дунда большевистскэ хуудаһануудые тараадаг байгаа.

Революциин түрүүшын үдэрһөө эхилжэ таряашадай болон национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөн эхилһэн юм. Хүдөө тосхонуудта ба деревнинүүдтэ, үлүүсүүдтэ ба станицануудта суглаанууд үнгэргэгдэһэн, областной, губернскэ съездүүд болоһон байна. Бурядай ноёд ба нюдарган баяшуул национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөе өөһэдынгөө аша туһада һамбаашалан хэрэглэхэ гэжэ оролдоо. Националистическэ үзэлтэй интеллигенциин үүсхэлээр Забайкальска областиин ба Иркутска губерниин «бурят болон тунгус арадуудай түлөөлэгшэнэрэй» съездүүд Дээдэ-Үдэдэ 1905 оной январь, апрель һарада—Читэдэ, августда — Иркутскда болоһон юм. Нюдарган баяшуулай, мүн тэдэнтэй нэгэдэһэн ноёд ба ламанарай аша туһые сахин хамгаалдаг буржуазна националистнуудай хүтэлбэри доро эдэ съездүүд үнгэрһэн байна. Феодальна шахуу харилсаануудай үлэгдэлнүүдые ба бурядуудай административна байгуулалтые буржуазна ёһоор, амгаланаар хубилгаха эрилтэнүүд съездүүдэй шиидхэбэринүүд соо табигдаһан байгаа.

Националистнуудай найдуулгануудай, элдэб гүйлтануудай, съездүүдэй тогтоолнуудай ямаршье үрэ, туһагүй байһание ородой түрүүшын революциин нүлөөн доро ажалша бурядууд ойлгожо эхилбэ. Ород таряашадтай хамта бурядууд. һан жасын, кабинедэй мэдэлдэ байһан газарнуудые буляажа абаһан, алба татабари түлэлгэһөө арсаһан, таряашадай начальнигуудай тушаалые үгы болгохо эрилтэ хэһэн байна. Сэлэнгын уездын Троицко ба Кударын волостьнуудай таряашад Троицкын, Сэлэнгын ба Посольско монастырьнуудай газар болон сабшалангуудые буляажа абаһан юм. Иркутскын архиерейскэ гэрэй мэдэлдэ байһан Байгалай зүүн эрьеын загаһанай олзоборилгые мүн лэ таряашад буляажа абаһан байна. Оленуй, Ара, Илеэ, Үрсэ гэжэ газарнуудта байһан кабинедэй газарнуудые Агын бурядууд буляажа абаба. Дээдэ-Үдын уездын Хуадайн волостиин Ташаланай хүдөөгэй үгытэйшүүлэй общество нюдарган баяшуулай газарые хубаажа абаһан юм. Таряашадай суглаанай баталан абаһан шиидхэбэринүүд соо хүдөөшүүлэй экономическа эрилтэнүүдэй хажуугаар «гүрэнэй байгууламжые бүхыдэнь һэлгэхэ тухай», ниитэ политическэ ба гражданска эрхэнүүд тухай эрилтэнүүд табигдадаг байгаа.

Бурят-Монголдо болоһон таряашадай болон национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөн болбол хаанта засагта эсэргүү шэглүүлэгдэһэн ниитэроссийска революционно хүдэлөөнэй хубинь байгаа. Гэбэшье, энэ хүдэлөөн тэрэ үедэ городуудта болоһон пролетариадай хүдэлөөнтэй һулаар холбогдонхой, досоо талаһаа нэгэдэлгүй, эмхидхэлэй талаар бүридөөгүй байһан юм.

1905—1907 онуудай революци хаанта засагые узуур үнгидань хүрэтэр доһолгожо, помещигүүд ба капиталистнуудай эзэрхэлгэдэ элитэ ехэ сохилто хэһэн юм. Ородой түрүүшын революциин илагдабашье, энэ революцида олдоһон дүй дуршэл хадаа Агуусхэ Октябрьска социалистическэ революцида манай оронoй хүдэлмэришэн ангиин ба үгытэй таряашадай илахадань туһалһан байна.

П. ХАПТАЕВ, түүхын наукануудай кандидат.

„БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭНДЭ" БЭШЭҺЭНЭЙ ҺҮҮЛЭЭР

„Зоргондоо ороһон Заганай сельпогойхид"

Иимэ гаршагтайгаар манай газетын сатирын буланда толилогдоһон фельетон соо Бичурын аймагай Заганай сельпогой түрүүлэгшэ нүхэр Мадасов ямаршье хүдэлмэри хэнгүй, зоргоороо архидана гэжэ хэлэгдэһэн байгаа.

Бэшэг соо хэлэгдэһэн баримтанууд зүб байба гэжэ манай редакцида Бичурын аймпотребсоюзай худалдаа наймаанай таһагые даагша нүхэр Сандаков мэдээсэбэ. Заганай сельпогой түрүүлэгшэ Мадасов ажалһаа сүлөөлэгдэбэ. Мүн аймпотребсоюзай бухгалтер Дугаровта, сельпогой заготовитель Доржиевта шанга һануулга хэгдэбэ.

„Дары хэмжээ абаха"

Мухаршэбэрэй аймсоведэй культурын таһагай нүүдэл киногой механик С. Иванов колхозуудай холын гүүртэ, фермэ, бригадануудтахи колхозниигуудта кино харуулнагүй гэһэн бэшэг манай газетын сентябриин 16-най номерто дээрэ дурсагдаһан гаршагтайгаар толилогдоһон юм.

Манай газетын редакцида Мухаршэбэрэй аймгүйсэдкомой культурын таһагые даагшын мэдээсэһэнэй ёһоор, тус бэшэг аймагай культурын хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөн дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ, бэшэг соо заагдаһан дутагдалнуудые усадхаха талаар зохихо хэмжээнүүд абтаһан байна.

Ажалдаа муугаар хандаһанайнгаа түлөө Иванов уялгаһаа сүлөөлэгдөө-

Уласхоорондын шэнжэлэл

Буу зэбсэг хуряаха тухай асуудалые шиидхэхэ гээшэ уласхоорондын түгшүүрилые һуларуулха шухала арга нүхэсэл мүн

США-гэй президент Д. Эйзенхауэртэ буу зэбсэг хуряаха тухай асуудалаар СССР-эй Министрнүүдэй соведэй түрүүлэгшэ Н. А. Булганинай эльгээһэн бэшэг урда неделидэ толилогдоһон юм. СССР-эй делегациин толгойлогшо В. М. Молотов ООН-эй Генеральна Ассамблейн Х сесси дээрэ тус асуудалаар мүн энэ үедэ үгэ хэлэбэ.

США-гэй президент Эйзенхауэрэй үбшэлһэн ушарһаа Н. А. Булганинай эльгээһэн бэшэгтэ харюу абтаадүй. Зүгөөр американска болон европейскэ хэблэл энэ шухала документын гүнзэгы удхашанарые үргэнөөр тэмдэглэнэ. «Буу зэбсэг хуряаха талаар бодото һайн программа зохёохые Советскэ правительство үнэхөөрөө оролдоно гэжэ Булганинай эльгээһэн бэшэг гэршэлнэ гээд американска столицын олонхи хүн зон тоолоно»,— гэжэ Ассошиэйтед Пресс агентствын корреспондент Хайтауэр бэшэнэ. Энэ бэшэг хадаа «гүнзэгы сэсэн удхатайгаар, ямаршье үлүү үгэгүйгөөр бэшэгдэнхэй» гэжэ лондонско «Таймс» газетын дипломатическа шэнжэлэгшэ тэмдэглэнэ: «Лондоной һанамжаар энээнэй удаадахи алхам США-гэй зүгһөө хэгдэхэ ёһотой» гэжэ тус газетэ бэшэнэ, «Энэ бэшэгэй гол удха тухай хэлэхэ болоо һаа, зэбсэгтэ хүсэнүүдэйнгээ ба буу зэбсэгэйнгээ тооe хороохо тухай асуудалаар США мүнөө хүрэтэр өөрынгөө хараа бодолые тодорхойлоогүй гэһэн советскэ ажаглалта зүбтэй байна. Зэбсэгтэ хүсэнүүдэйнгээ ба буу зэбсэгэйнгээ тооe хороохо тухай дурадхалые Англи ба Франци оруулһан юм, тус дурадхалыень Советскэ Союз энэ жэлэй май һарада зүбшөөһэн юм»—гэжэ Франс пресс агентствын мэдээсэл дотор хэлэгдэнэ.

Буу зэбсэг түхеэрхэ ябадалые болюулха, атомна зэбсэгые хорихо гээшэ эгээн шухала асуудалнуудай нэгэн мүн гэжэ Н. А. Булганинай бэшэг тухай хари гүрэнүүдһээ ерэһэн олонхи мэдээсэлнүүд дотор мэдэрэгдэнэ. Энэ асуудалые зүбөөр шиидхэһэн дээрэһээ хэдэн зуун миллион хүн зоной мүнөө үеын ба ерээдүйн байдал дулдыдаха болоно. Мүнөө үеын байдал яахадаа дулдыдахаб гэхэдэ, буу зэбсэг түхеэрхэ ябадалда зарим нэгэн оронуудта айхабтар ехэ мүнгэн зөөри гаргашалагдана, энэнь ажалша ниитын ажамидаралые улам хүндэ болгоно; жэшээлэн харахада, США-гэй гүрэнэй бюджедээр ороһон бүхы мүнгэн зөөриин 65 процентнь сэрэгэй хэрэгсэлдэ гаргашалагдана. Буу зэбсэг түхеэрэлгэһээ боложо шэнэ дайнай аюул улам һүжэрөөгдэнэ.

Буу зэбсэг хуряаха тухай асуудалые шиидхэхэ ябадалда ямар юумэн һаалта хэнэб? Буу зэбсэг хуряаха тухай асуудалые буруушаадаг баруун зүгэй зарим нэгэн түлөөлэгшэд хамаг юумэн СССР-һээ дулдыдана гэһэн хэбэртэйгээр харуулхые оролдоно. Энээндэнь мүнөө үедэ хэншье этигэхэсэ болинхой. Хэнэйшье мэдэһээр, 1955 оной майн 10-да Советскэ правительствын оруулһан дурадхалнууд буу зэбсэг хуряаха тухай асуудалые шиидхэхэ ябадалда шэглүүлэгдэһэн хэмжээ-ябуулгануудай программа байхаһаа гадна, тус асуудалаар баруун гүрэнүүдэй оруулһан дурадхалнуудые хараадаа абалсана бшуу. Энээнһээ байтагай, СССР зэбсэгтэ хүсэнүүдээ ба буу зэбсэгүүдээ бодото дээрэнь хороожо эхилэнхэй. Энэ жэлэй эсэс хүрэтэр советскэ зэбсэгтэ хүсэнүүдэй тоое 640 мянган хүнөөр хороохо тухай ба хари гүрэнэй газар дээрэ байһан Порккала-Удд гэжэ ори ганса сэрэгэй базые үгы болгохо тухай шиидхэбэринүүд энээн тухай эли тодоор гэршэлжэ үгэнэ.

Буу зэбсэг хуряаха тухай асуудалые зүбөөр шиидхэхын тула СССР өөрэһөөнь дулдыдаха бүхы юумые хэнэ. Уласхоорондын түгшүүрилые һуларуулха дурагүй, энэ асуудалые «хүсэ баримталан» шиидхэхые оролдог хүнүүд лэ энээндэ һаад түбэг ушаруулна. Тиимэ хүнүүд баруун зүгтэ, эгээн түрүүндэ США-да бии. Жэшээлхэдэ, США-гэй авиациин министр Куорлс «бата бэхи эб найрамдал сахихын түлөө хамаг юумые шатаадаг бомбонууд (атомна бомбонууд) хэрэгтэй» гэжэ һаяхан мэдүүлһэн байха юм.

Ганса нэгэн хүнүүд иимэ һэнгэргүй шунахай мэдүүлгэнүүдые хээд лэ дүүргэнэ бэшэ бшуу. Юуб гэхэдэ, баруун зүгтэ бии болгогдоһон сэрэгэй бүлэглэлнүүд өөһэдынгөө хэдэг ажал-ябуулгые улам эдэбхитэй болгожо байна. Энээнэй тулада һүүлэй хэдэн үдэрнүүдтэ болоһон зарим нэгэн баримтануудые харуулая. Тацикавадахи ба Япониин бусад газарнуудта байгаа американска агаарай базануудые үргэдхэхэ тухай американо-японско хэлсээн сентябрь һарада баталагдаба. Хойто-атлантическа блогой (НАТО-гэй) реактивна самолёдуудай һууха хоёр шэнэ базануудые түхеэрхэ бэлэдхэлэй хүдэлмэри Данида хэгдэжэ байна. Хойто зүгэй далайнуудта НАТО-гэй уһан сэрэгэй хүсэнүүд сентябриин 21-дэ һургуули хэжэ эхилбэ. НАТО-гэй сэрэгэй ба политическэ хүтэлбэрилэгшэдэй нюуса зүблөөн сентябриин 22-то Альпада (Гармиш-Партинкирхендэ) эхилбэ. НАТО-гэй гэшүүд — гүрэнүүдэй агаарай маневрнууд сентябриин 23-да захалба. Зүүн Урда Азидахи сэрэгэй нэгэдэлдэ (СЕАТО) оролсодог найман гүрэнүүдэй түлөөлэгшэдэй зүблөөн сентябриин 26-да Карачида эхилбэ. Нэгэ неделиин турша дотор сэрэгэй зүблөөнүүд ба манёврнууд даншье олоор болоно бэшэ гү? Баруун зүгэй ээрхэг түримхэй бүлэгүүдэй эгээл иимэ ябуулганууд буу зэбсэг хуряаха ябадалые һаатуулна гэжэ энээн дээрэһээ эли болоно бэшэ аал?

Бүхы дэлхэйн олониитэ Н. А. Булганинай Д. Эйзенхауэртэ эльгээһэн бэшэгые һайшааха зуураа, буу зэбсэг хуряаха талаар американска түсэбэй дутуунуудтай байһыень энэ бэшэг дотор зүбөөр элирхэйлэгдээ гэжэ тэмдэглэнэ. «Американецууд буу зэбсэг хуряангүйгөөр хиналта, шалгалта тогтоохо хүсэлтэй байна» гэжэ «Нью-йорк пост» газетын шэнжэлэгшэ Лэш тэмдэглэнэ. «Хиналта хэхэ тухай американска түсэбые Булганин шүүмжэлбэ, тэрэнииень Лондондо һайшаангүйгөөр угтаха аргагүй байба» гэжэ английска «Обсервер» газетэ бэшэнэ.

Дүрбэн гүрэнэй толгойлогшонорой Женевскэ зүблөөн уласхоорондын түгшүүрилые һуларуулха ба буу зэбсэг хуряаха тухай асуудалаар амжалта туйлаха һайшаалтай эрхэ нүхэсэл бии болгоһон юм. Энээнииень бэелүүлхын түлөө бодото һайнаар оролдохо зуураа, Советскэ Союз бусад гүрэнүүдтэ жэшээ харуулжа байна.

Үргэн ниитэ ажалшад эрхэ сүлөөгэй, эб найрамдалай түлөө тэмсэнэ

Дэлхэй дээрэ айхабтар ехэ хүсэн болохо профсоюзуудай бүхэдэлхэйн федераци 1945 оной октябриин 3-да бии болгогдоһон юм. Бүхы дэлхэйн ажалшад ВФП-гэй арбан жэлэй ойе тэмдэглэжэ байна.

Дэлхэйн 64 оронуудай 80 гаран миллион хүдэлмэришэд, албахаагшад, батрагуудые профсоюзуудай бүхэдэлхэйн федераци нэгэдүүлнэ. Федерацида оролсодог профсоюзууд ажалшадай экономическа эрхэ сүлөөгэй түлөө, капиталистическэ монополинуудай зэрлиг дарлалтада эсэргүүгээр эдэбхитэйгээр тэмсэжэ байна. Францида, Италида, Баруун Германида ба бусад оронуудта боложо байгаа олониитын забастовконууд энээнние эли тодоор гэршэлжэ үгэнэ. Капиталистическэ ба колониальна оронуудта социальна мүнхэлэлгые үргэдхэхын ба һайжаруулхын түлөө федераци тэсэмгэйгээр тэмсэдэг. Эгээл иимэ зорилготойгоор 59 оронуудай ажалшадай түлөөлэгшэд һаяхан уулзаһан байха юм. ВФП-гэй гүйсэдхэхы бюрогой 27-дохи сесси энэ жэлэй май һарада болобо. Ажалшадай социально-экономическа эрилтэнүүдые дүүргүүлхын түлөө хэдэг тэмсэлээ улам эдэбхитэй болгохыень энэ сесси уряалба.

Эб найрамдалай түлөө, аюулгүй байдалые хамтаараа сахиха системэ бии болгохын түлөө, буу зэбсэг хороохо ба уласхоорондын түгшүүрилые һуларуулхын түлөө тэмсэлдэ профсоюзуудай бүхэдэлхэйн федерациин үүргэ айхабтар ехэ. Энээнние гэршэлхын тулада мүнөө жэлдэ федерациин ябуулжа байгаа хэрэг ажалай зарим хубинуудые харуулмаар. Парижска хэлсээнүүдтэ ба германска милитаризмые һэргээн бодхоохо ябадалда эсэргүү шэглүүлэгдэһэн уласхоорондын үдэр ВФП-гэй үүсхэлээр хэдэ хэдэн оронуудта мартын 10-да үнгэргэгдэбэ. Тэрээнһээ хойшо һара болоод байхада, европейскэ оронуудай ажалшадай ба профсоюзуудай түлөөлэгшэдэй конференци Лейпциттэ үнгэргэгдэбэ. Энэ конференци дээрэ 25 оронуудһаа ерэһэн мянга гаран делегадууд байлсаба. Тус конференци хадаа парижска хэлсээнүүдтэ эсэргүүгээр ажалшадай хэһэн тэмсэлэй шухала шатань боложо үгэһэн юм. Атомна дай бэлэдхэхэ ябадалда эсэргүүгээр Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй гаргаһан венскэ уряа доро гар табилгые ВФП ба тэрээндэ оролсодог профсоюзууд хэдэн арбаад оронуудта үнгэргэһэн байна.

Ажалшадай интересүүдые хамгаалха талаар өөрынгөө үүргые бэелүүлхэ зуураа, профсоюзуудай бүхэдэлхэйн федераци хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй бата нэгэдэлтэй байхынь түлөө тэмсэнэ. Хэнэйшье мэдэһээр, түрүүшынгээ жэлнүүдтэ профсоюзуудай бүхэдэлхэйн федераци бүхы шахуу оронуудай профсоюзна организацинуудые нэгэдүүлдэг байгаа. Тэрэнэйнь һүүлээр 1949 ондо хүдэлмэришэнэй хүдэлөөндэ байгаа капиталистическэ агентура зарим капиталистическэ оронуудай профсоюзна центрнүүдые ВФП-һээ һалгаан холодуулһан юм. Тиигэжэ сүлөөтэ профсоюзуудай уласхоорондын конфедераци (МКСП) гэжэ нэрлэгдэдэг ондоо үзэлтэй профсоюзна организаци эмхидхэгдэһэн юм. Тэрээндэ американска профсоюзна центрнүүдһээ гадна, мүн тред-юнионуудай британска конгресс оролсобо.

Хүдэлмэришэн ангиин нэгэдэлые бутаргаха гэжэ оролдогшод профсоюзуудай бүхэдэлхэйн федерациин һүр хүсые һуларуулжа шадабагүй. Хүдэлмэришэн ангиин дунда ВФП-гэй үзүүлдэг нүлөө нэгэшье доошолоогүй. Эб найрамдалай түлөө ба ажалшадай экономическа эрилтэнүүдые хангахын түлөө профсоюзуудай бүхэдэлхэйн федерациин тэмсэхэ бүринь, тэрэнэй хүсэ шадалынь улам ехэ болоно. Бүхы арадуудай ба бүхы гүрэнүүдэй хоорондохи харилсаануудые һайжаруулха, уласхоорондын түгшүүрилые һуларуулха зорилготойгоор хамтаараа хэхэ ажалайнгаа программые зүбшэн хэлсэхын тула өөһэдынгөө түлөөлэгшэдые уулзуулая гэжэ профсоюзуудай бүхэдэлхэйн федераци МКСП-дэ ба христианска профсоюзуудай уласхоорондын федерацида нэгэтэ бэшэ хандаһан юм. Энээнтэй хамта уласхоорондын элдэб профсоюзна организацинуудта ородог профсоюзуудтай интернациональна холбоо барисаагаа ВФП бэхижүүлдэг байна.

Энэ жэлэй октябриин 3-да гүйсэхээ байгаа арбан жэлэй ойтой дашарамдуулан, профсоюзуудай бүхэдэлхэйн федерациин гүйсэдхэхы бюро тусхай шиидхэбэри баталан абаба. «Эрхэ сүлөөтэй ба эб найрамдалай түлөө ажалшадай хэдэг тэмсэлые улам эдэбхитэй болгожо, ВФП өөрынгөө арбан жэлэй ойе тэмдэглэхэ зэргэтэй» гэжэ тэрэ шиидхэбэри дотор хэлэгдэһэн юм. Энэ зорилгые дүүргэхын тула бүхы дэлхэйн ажалшад өөһэдынгөө хүсэ шадалые элсүүлжэ байна.

А. Шатилов.

КНР-эй 6 жэлэй ойе һайндэрлэлгэ

ПЕКИН, октябриин 1. (ТАСС). Хитадай Арадай Республикын байгуулагдаһаар зургаан жэлэй ойе хитад арад мүнөөдэр баярай оршон байдалда һайндэрлөө.

Пекинэй Тяньаньмынь гэжэ центральна талмай һайндэрэйхеэр гоёон шэмэглэгдэнхэй. Улаан тугууд намилзана. «Хитадай Арадай Республика мандаха болтогой!», «Хитадай Коммунистическэ парти мандаха болтогой!», «Түрүүлэгшэ Мао Цзэдун мандаха болтогой!» «Бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал мандаха болтогой!» гэһэн лозунгнууд талмайн хоёр талаар харагдана. Сэрэгэй парадта хабаадаха сэрэгшүүд талмай дээрээ жагсаад байна. Тугуудые, плакадуудые бариһан олон түмэн хүнүүд дүтэ шадарай үйлсэнүүд болон талмайнуудта гараа.

Промышленностиин болон хүдөө ажахын түрүүшүүл, культурын, наукын, искусствын ажал-ябуулагшад, Хитадай олон тоото национальностьнуудай түлөөлэгшэд, Хитадай Арадай-сүлөөлэлгын армиин генералнууд ба офицернүүд шэнэ формын хубсаһаяа болон илгаруулгын тэмдэгүүд болон погонуудаа зүүнхэй Тяньаньмынь талмайн трибунанууд дээрэ байна.

Хариин оронуудһаа ерэһэн делегацинууд трибунанууд дээрэ олоороо байна. 55 оронһоо ерэһэн 1600 делегат энэ талмай дээрэ мүнөөдэр байлсаа. СССР-һээ, арадай демократиин оронуудһаа, Франциһаа, Япониһоо, США-һаа, Англиһаа, Индиһээ, Индонезиһээ, Иранһаа, Бирмэһээ, Цейлонһоо, Канадаһаа, Аргентинэһээ, Италиһаа, Бельгиһээ, Камбоджоһоо, Малайһаа болон бусад оронуудһаа ерэһэн айлшад тэдэнэй дунда бии.

Дипломатическа корпусой гэшүүд, КНР-эй байгуулагдаһаар 6 жэл гүйсэһэнэй ойе һайндэрлэлгэдэ харин гүрэнүүдһээ ерэһэн журналистнууд трибунанууд дээрэ байлсаа.

Үглөөнэй 10 час. «Восток алеет» гэжэ дууе сэрэгэй оркестр наадана.

Нэрьемэ альга ташалгаар угтагдан хитад арадай вождь КНР-эй түрүүлэгшэ Мао Цзэ-дун КНР-эй түрүүлэгшын орлогшо маршал Чжу Дэ, КНР-эй Арадай түлөөлэгшэдэй бүхэхитадай суглаанай Саг үргэлжын Комитедэй Түрүүлэгшэ Лю Шао-ци, КНР-эй Гүрэнэй соведэй премьер Чжоу Энь-лай, КПК-гэй ЦК-гэй политбюрогой гэшүүд, правительствын гэшүүд, демократическа партинуудай болон олониитын организацинуудай хүтэлбэрилэгшэд, КНР-эй маршалнууд, Арадай-сүлөөлэлгын армиин генералнууд болон бусад ажал-ябуулагшад правительственна трибуна дээрэ гарана.

Пекинэй мэр Пын Чжэнь баярай эхилһэн тухай соносхоно. Хитадай Арадай Республикын гүрэнэй гимнын аялган талмай дээгүүр зэдэлнэ. Артиллерийскэ 28 буудалгаар хэгдэһэн һайндэрэй салюдай абяан агаарта зэдэлнэ. Сэрэгэй парадые хүлеэн абагша КНР-эй Оборонын министр маршал Пын Дэ-хуай автомашинаар талмай дээрэ гаража ерэнэ. Парадые командалагша генерал-полковник Ян Чэн-у талмайн тэг дунда ерээд, сэрэгүүдэй парадта гарахаар бэлэн болоод байһан тухай оборонын министртэ элидхэнэ. Маршал Пын Дэ-хуай сэрэгүүдэй урдуур ябажа, тэдэнние амаршална.

Удаань, Оборонын министр Пын Дэ-хуай трибуна дээрэ гараад, КНР-эй байгуулагдаһаар 6 жэлэй ой гүйсэһэнтэй дашарамдуулагдан Хитадай Арадай-сүлөөлэлгын армиин сэрэгшэдтэ зорюулагдаһан приказые уншана.

Приказ уншаһанайнь һүүлээр Хитадай Арадай-сүлөөлэлгын армиин частьнуудай сэрэгэй парад боложо, хитадай гүрэнэй зэбсэгтэ хүсэнүүдэй хүсэ шадалые эли тодоор харуулаа.

Туг баригшадай дүрбэн мянган тоото колонно гаража, ажалшадай демонстраци эхилээ. Эдэнэр хадаа хитадай столицын эрхим хүнүүд — ажалай геройнууд, үйлэдбэриин новаторнууд болоно. Пекинэй ажалшадай һайндэрэй жагсаал хоёр час хахад үлүүтэй саг соо үргэлжэлөө. Тэрээндэ хахад миллион үлүүтэй хүн хабаадалсаа.

Хитадай Коммунистическэ партиие ба өөрынгөө арадай правительствые тойрон хитад арадай нягтаар жагсанги байһые, нэгэдэхи табанжэлэй түсэбые дүүргэхые ажалшадай шууд сэхээр эрмэлзэжэ байһые, социализм байгуулха хэрэгтэ бүхы хүсэеэ зорюулхаар тэдэнэй бэлэн байһые демонстраци эли тодоор харуулаа.

Үдэшэлэн, КНР-эй столицада һайндэртэ зорюулагдаһан гоё һайхан галнууд яларан носоо. Столицын Бэйхай ба Сунь Ят-сенэй нэрэмжэтэ паркнууд нээгдээ. Тяньаньмынь талмай дээрэ столицын хүн зон һайндэрэйхеэр хубсалаад, дахин суглараа. Эндэ арадай зугаалан сэнгэлгэ болоо.

Советскэ хүдөө ажахын делегаци Польшоһоо бусаба

ВАРШАВА, октябриин 1. (ТАСС). СССР-эй Хүдөө ажахын министрын орлогшо Г. Г. Петров түрүүтэй советскэ хүдөө ажахын делегаци түрэл ороноо орохоёо мүнөөдэр гараба. Делегаци Польско Арадай Республикада хоёр недели соо байгаа. Ургасын заншалта һайндэртэ тэрэ хабаадалсаа.

Польшын хүдөө ажахын хүгжэлтэтэй делегациин гэшүүд танилсаһан байна. Тэдэнэр газар тариалангай үйлэдбэриин кооперативуудта, гүрэнэй хүдөө ажахынуудта болон машинно-тракторна станцинуудта хүрөө, тэрэшэлэн хүдөө ажахын научно-шэнжэлэлгын институдуудай ажал-ябуулгатай танилсаа.

Советскэ хүдөө ажахын делегациин гэшүүдые Польско Арадай Республикын ажалшад хаа хаанагүй һайнаар угтаа.

ООН-эй Генеральна Ассамблейн сессиһээ французска делегаци дуудагдаба

ПАРИЖ, октябриин 1. (ТАСС). Генеральна Ассамблейн сессиһээ Парижда бусажа ерэхыень французска делегаци дуудагдаба. Гадаадын хэрэгүүдэй министр Пинэ октябриин 2-то Парижда ерэхээр хүлеэгдэнэ гэжэ Франс Пресс агентство мэдээсэнэ.

Канадын Гадаадын хэрэгүүдэй министр Л. Б. Пирсон Европа орохоёо гараба

ОТТАВА, октябриин 1. (ТАСС). Канадын Гадаадын хэрэгүүдэй министр Лестер Б. Пирсон, тэрээнтэй суг ябалсаха хүнүүд Лондон, Париж болон Берлин дээгүүр гаража, Москва орохын тулада үсэгэлдэр Оттаваһаа ниидэн гараа. Л. Б. Пирсон хадаа Советскэ правительствын уряалаар энэ аяншалгада гараа. Тэрэ хадаа Советскэ Союзда октябриин 5-һаа 13 хүрэтэр байха юм.

Канадын Оборонын министр Кэмпни, дипломатическа корпусой гэшүүд, СССР-һээ Оттавада байдаг посольствын харюусалгатай хүдэлмэрилэгшэд Пирсонние аэродром дээрэһээ үдэшөө.

Турецкэ армида эхэнэрнүүд алба хэдэг болохонь

АНКАРА, октябриин 1. (ТАСС). Мүнөө жэлдэ сэрэгэй һургуулинуудта эхэнэрнүүд абтадаг болохо байна. Һуралсалаа дүүргээд байхадаа тэдэнэр сэрэгэй ара талын албанай элдэб органуудта хүдэлмэрилхэ юм гэжэ Турциин национальна оборонын министерствын хэблэлэй бюро мэдээсэнэ.

Чанкайшистска самолёдууд английска судные добтолбо

ПЕКИН, октябриин 1. (ТАСС). Английска «Тефкрос» гэжэ судныг Сватоу шадар ябахадань чанкайшистска хоёр самолёт үсэгэлдэр добтолоо гэжэ Синьхуа агентство дамжуулна.

СССР-тэ хадагаламжада байһан германска архивуудай материалнуудые ГДР-тэ дамжуулан үгэлгэтэй дашарамдуулагдан пресс-конференци болоо

БЕРЛИН, октябриин 1. (ТАСС). СССР-тэ хадагаламжада байһан германска архивуудай материалнуудые Германска Демократическа Республикада дамжуулан үгэлгэтэй дашарамдуулагдан үсэгэлдэр Потсдамда пресс-конференци болоо. ГДР-эй болон ГФР-эй хэблэлэй олон тоото түлөөлэгшэдэй, тэрэшэлэн хариин гүрэнүүдэй журналистнуудай үмэнэ немецкэ центральна архивай директор д-р Г. Летцке үгэ хэлээ. СССР-эй архивна фонднуудта хадагаламжада байһан германска архивуудай документнүүд СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй шиидхэбэреэр Германска Демократическа Республикада дамжуулан үгтэхэ болоо гэжэ тэрэ мэдээсээ. Германиин түүхые шэнжэлэлгэдэ тон ехэ удхашанартай хамта 140 мянга гаран архивна материал дамжуулан үгтөө гэжэ д-р Летцке онсо тэмдэглээ. Эдэ материалнуудай дунда Германиин болон Пруссиин гадаадын хэрэгүүдэй министерствонүүдэй 1937—1945 онуудта хамаатай олон документнүүд, дотоодын хэрэгүүдэй, пропагандын, юстициин министерствонүүдэй, рейхстагай болон бусад зургаануудай документнүүд бии.

Баруун гүрэнүүд Германска Федеральна Республикын нэгэтэ бэшэ туйлтануудые хэһэн болобошье, өөһэдынгөө гарта байһан германска архивуудай материалнуудые тэрээндэ дамжуулан үгэхэһөө арсадаг байна гэжэ Летцке онсо тэмдэглээ.

Үгынгөө түгэсхэлдэ д-р Летцке хадаа Германска Демократическа Республикада анхаралтайгаар хандаһанайнь түлөө Советскэ правительствода баясхалан хүргөө. Тэрэшэлэн эдэ шухала материалнуудые гуримтай болгожо, хадагалха талаар ехэ хүдэлмэри хэһэн советскэ архив эрхилэгшэд болон документнүүдые дахяад һэргээгшэдтэ баясхалан хүргөө.

Зунай спортивна сезоной ... зорюулагдаһан шан абахын түлөө ... намо» стадион дээрэ октябриин 2-... лосипедээр урилдаан үнгэргэгдэбэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 10 километрын ... даанда илаһан «Байкал» спортоб... вын гэшүүн И. Фалилеев.

А. Мантаевай фото.

Түсэбөө уридшал... дүүргэбэ

БМАССР-эй Эдеэ хоолой ... мышленностиин министерствы... най гүрэнэй тээрмын хүдэлм... жэл ерэхэ бүри продукци улам... гаргадаг боложо байна. ... до жэлдэ тэдэнэр продукци ... бэрилхэ жэлэйнгээ түсэбые ... риин 1-дэ дүүргээд, жэлэй эхэ... лотор 30 мянган түхэригэй ... ци гаргаһан байгаа. Тиихэдэ ... хи табанжэлэйн түсэб байгуу... июниин 1-дэ сүм дүүргэдэз. ... жэлдэ тээрмын хүдэлмэришэд ... оролдосотойгоор хүдэлмэрилж... һарынгаа даалгабарине 110 ... тээр дүүргэжэ шадаба.

Тээрмын хүдэлмэришэд КП... XX съездын хүндэлэлдэ ажал... тада жагсаад, туйлаһан ами... саашадань арьбадахын түлө... сэжэ байна. Хүдэлмэришэд ... рявцев, Черных болон бусад ... бадахи табанжэлэйнгээ түсэб... уни хада дүүргэнэхэй юм. ... дэнэр түрэл партиингаа ... съездые ажалай шэнэ амжал... даар угтахын тулада бүхы ... далаараа ажаллана.

В. Тар...

Шатар

Зургаадахи турта наадаан... һээ хойшо добтолгонуудые... Сампилов Павловые шүүгэ...

Хабухаев Ежовтой наадалд... раа, бодоёо табижа үгөөд, ... шанга добтолго хээ. Гэбэшье ... ехэ зүбөөр наадажа, уулзалг... сэлгээр дүүргээ.

Воробьев Улановые, Крым... бухаевые, Пуртов Мамилов... гээ.

Занданов Тоглоев хоёр ... ский гамбит наадаа. Үни удаа... даһанай һүүлээр Тоглоев ... гөө алдуус һамбаашалжа, ... туйлаһан байна.

Занданов Крылов хоёр ... лагдаһан партяа наадаа. ... үлүү хүбүүтэй байбашье, ... хээд шүүгдэшөө.

Зургаадахи турай ... ёһоор, Сампилов түрүү, ... хоёрдохи һуури эзэлжэ ...

В. И...

СУУД

Гүрэнэй зөөри хулгайлагша хэлэ...

БМАССРэй Верховно с... нэй зөөри хулгайлагша Н. С... никовай хэрэг хаража үзэ...

Н. С. Телятников Приба... леспромхозой инкассатор-... таар үни удаан хүдэлмэр... раа, саг гүрэлжэ гүрэнэй ... зөөри ехэ ехээр хулгайл... Леспромхозой хүтэлбэр... үлүү ехэ этигэмжые, ... рин хүдэлмэрилэгшэдэй ... хэрэгтэ һалан назагайгаар ... гэмтэ ябадалые һамбашал... Телятников гүрэнэй 7848 ... мүнгые үбэршөөд гэжэ ... дэбэ.

БМАССР-эй Верховно с... ябадалайнь түлөө Телятни... һээн-заһаруулха хүдэлмэ... герьта 15 жэлээр хаха, ... рэндэ хэһэн гарзыень ... түлүүлхэ гэһэн шиидхэбэ...

Тус леспромхозой глав... тер В. В. Лотоцкий, тэрэ... шо И. А. Мурзин ба касс... Алексеева гэгшэд ажал... наар хандажа, гүрэнэй ... гайлха арга Телятниковто ... нойгоо түлөө нэгэ-нэгэ ... лалтын ажалда ябуулаг... һээгдэбэ.

Редактор Д. Л. Лоб...

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26 Телефоны редакции: редактора — 46-32, заместителя редактора — 32-74, отв. секретаря — 27-37, партийной жизни, сельского хозяйства — 47-59, пропаганды и переводов — 3..., культуры и быта, промышленности — 34-05, местной информации и писем — 24-74, корректорская — 32-67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров — 16

Н—00580. Типография министерства Культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак...